



PROCESATORI ȘI PRODUCĂTORI DE FRUCTE ÎN CĂUȘENI LAB: CERTIFICAREA PRODUSELOR AGRICOLE ÎN MOLDOVA

Căușeni Agro-Hub: Infrastructura
comunitară
de răcire și procesare a fructelor și
legumelor

PROCESATORI ȘI PRODUCĂTORI DE FRUCTE ÎN CĂUȘENI LAB: CERTIFICAREA PRODUSELOR AGRICOLE ÎN MOLDOVA

Echipa de publicare:

Wojciech Szpociński

Sylwia Szparkowska

Anna Puzhko

Alexandra Godina

Alfred Kohn

Parteneri implementatori:



Ministry
of Foreign Affairs
Republic of Poland



Polish aid



Tarcsyn
CARNA NATURALNE ATRAKCYJA

CUPRINS

05	INTRODUCERE
08	MANUAL I: MOLDOVA ȘI EU: PROTECȚIA INDICAȚIILOR GEOGRAFICE
08	1. Conceptul indicațiilor geografice (IG)
10	1.1 Denumirea de origine protejată (DOP)
11	1.2 Indicație geografică protejată (IGP)
12	1.3 Indicația geografică a băuturilor spirtoase (IG)
13	1.4 Specialitate tradițională garantată (STG)
14	1.5 Alte scheme: Produs de munte
15	1.6 Alte scheme: Produs din regiunile ultraperiferice ale UE
16	1.7 Parteneriatul estetic: Moldova
17	1.8 Statistici privind înregistrarea IG, IGP, DOP și STG în UE: eAmrosia
18	2. Înregistrarea IG în UE
18	2.1 Proces de înregistrare: Moldova focus
23	2.2 Documentația necesară: EU
25	2.2.1 Specificațiile produsului
27	2.3 Cine poate solicita protecția IG?
28	2.4 Costurile asociate cu înregistrarea IG și operarea IG
29	3. Protecția produselor IG în EU
31	4. Beneficiile abordării IG
31	4.1 Beneficii pentru producători
33	4.2 Beneficii pentru consumatori
33	4.3 Beneficii pentru dezvoltarea zonelor rurale

CUPRINS

36	MANUAL II: CELE MAI BUNE PRACTICI DE ÎNREGISTRARE ÎN UE. STUDIU DE CAZ
36	1. Bere cehă organizarea unui consorțiu pentru a evita procesul care necesită timp
39	2. Cazul de Mozzarella di Bufala
40	3. Farina di Neccio della Garfagnana: GI protection for a processed ingredient
41	4. Uleiul de măsline extravirgin Toscano: impulsul agroturismului
42	5. Kranjska klobasa (cârnați Kranjska): Eficiența părților interesate din Slovenia
43	6. Feta: IG sau termen generic? Lupta pentru feta
45	7. Parmigiano Reggiano: protecția IG în practică
46	7.1 "Castle Cheese" falsul Parmesanului
47	7.2 "Kraft Parmesan Cheese": Marca înregistrată blocată
48	8. Prosciutto di Parma: premium preț și dezvoltarea rurală
49	9. Cele mai bune practici polonez
49	9.1 Vodca poloneză: "Polish Vodka" nu este la fel cu vodca din Polonia
52	9.2 Oscypek pentru Polonia, Ostiepok pentru Slovacia
55	9.3 Supravegherea conformității cu specificațiile din Polonia
56	MANUAL III: SISTEM DE SECURITATE ALIMENTARĂ ȘI PROCEDURI DE CERTIFICARE ÎN MOLDOVA
57	1. Cadrul instituțional și legal
58	1.1 Certificat de Conformitate
63	1.1.1 Marca de conformitate
64	1.1.2 Etapele certificării produsului
66	1.2 ANSA certificarea inofensivității produselor de origine animală și vegetală

CUPRINS

67	1.2.1 Certificat sanitar-veterinar
69	1.2.2 Cerificarea inofensivității produselor alimentare de origine vegetală
70	1.3 Standarde ISO
73	1.4 Certificat – ECO
75	MANUAL IV: BIODIVERSITATEA CULTURELOR DIN MOLDOVA ȘI POTENȚIALUL LOR DE EXPORT PE PIAȚA UE
75	1. Biodiversitatea culturilor agricole din Moldova
76	1.1 Fructe
82	1.2 Fructe de pădure
83	1.3 Nuci
84	1.4 Legume
89	1.5 Cereale, leguminoase, oleaginoase
91	1.6 Superalimente și superfructe exotice
93	1.7 Ierburi și condimente
96	2. Exportul produselor agricole moldovenești pe piața UE
100	3. Orașul Tarczyn – biodiversitatea culturilor
105	3.1 Ferma pomicolă "Zielone Jabłuszko" din orașul Tarczyn
105	3.2 Ekojabłonka – biodiversitate protejată

INTRODUCERE

Acest manual a fost pregătit ca material educațional pentru antreprenori, fermieri, administrația publică și organizațiile sociale din cadrul proiectului Căușeni Agro-Hub: Infrastructura comunitară de răcire și procesare a fructelor și legumelor, cofinanțată de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone și Programul de ajutor polonez 2021. Proiectul este implementat ca parte a unui parteneriat între municipiul Tarczyn din Polonia și or. Căușeni din Moldova.

Scopul principal al Manualului este de a furniza liniile directoare legate de sistemul de reglementare al UE și al Republicii Moldova pentru produsele alimentare, produsele agricole, vinurile, băuturile alcoolice și băuturile cu aromă de vin pentru a stimula consolidarea capacității Republicii Moldova și potențialul său de export.

Indicațiile geografice și certificările naționale obligatorii în Republica Moldova sunt principalele categorii de certificare care sunt descrise în Manual cu explicații cuprinzătoare și studii de caz. Manualul oferă o listă detaliată a autorităților naționale competente și a organismelor de control, împreună cu informațiile de contact și link-urile acestora.

Principala sursă de consiliere, expertiză, asistență în managementul proiectului și implementarea acestuia este Organizarea Politicii de Dezvoltare. Pentru a asigura că cititorii să poată obține mai accesibil informații manualul a fost structurat în patru secțiuni.

Manualul I introduce conceptul de indicație geografică (IG), care este certificarea calității și reputației produsului, utilizat pe scară largă în UE și parte integrantă a protecției produsului și a mărcii produsului. Prima secțiune explică categoriile de produse, care pot fi protejate în UE în cadrul schemelor IG, schemele UE existente cu explicația, diferențele, specificațiile și exemplele indicate. În plus, secțiunea elucidează Parteneriatul Estic cu Moldova în ceea ce privește IG și oferă o trecere în revistă a statisticilor aflate în curs de desfășurare în baza de date a UE a indicațiilor geografice înregistrate.

Al doilea capitol al Manualului I descrie procesul de înregistrare a IG în UE, precum și cerințele de înregistrare locală în Moldova cu referire la Legile specifice. Scopul celei de-a doua secțiuni este de a clarifica pașii, procedurile, documentele necesare, costurile, schemele de protecție și beneficiile implementării certificării IG a produsului.

În Manualul II problema IG în Europa este explorată în continuare, dar nu ne-am concentrat asupra întregii industrii, ci asupra cazurilor specifice UE care constituie subiectul principal. Scopul studiilor de caz este de a ilustra modul în care țările europene au înregistrat diferite IG, potențialele impedimente și soluțiile lor, cum funcționează în practică protecția IG și cum să facă față proceselor de înregistrare care consumă timp și costuri. Studiile de caz demonstrează în continuare avantajele abordate în capitolul precedent, inclusiv creșterea vânzărilor și creșterea agroturismului, păstrarea trecutului și a tradițiilor și sprijinirea dezvoltării rurale.

Manualul III evidențiază cerințele de certificare pentru produsele agricole în Moldova. Începând cu cadrul instituțional și legal, este prezentată gama și domeniul de aplicare a instituțiilor responsabile, precum și cele două categorii principale de certificare. Secțiunea se referă în principal la Legile Moldovei și la procedurile organismelor de certificare din Moldova pentru a oferi o explicație despre cum se poate obține Certificatul de mărfuri, în ce cazuri certificatul este obligatoriu sau voluntar, ce documente trebuie să pregătiți, unde se poate solicita certificatul și care sunt pașii cererii. A doua secțiune de certificare descrisă este certificarea ANSA a inofensivității produselor de origine animală și vegetală, care include certificarea sanitar-veterinară și certificarea inofensivității produselor alimentare de origine vegetală. Esența ISO 9001, ISO 22000 și Certificat-ECO este explicată în ultima parte a capitolului.

Manualul IV este o secțiune despre biodiversitatea culturilor agricole din Republica Moldova, care demonstrează varietățile largi de culturi înregistrate în cataloagele PNIISH, ISPHTA, Catalogul Frumatis UE, GBNI și multe altele. Capitolul explică potențialul de export și culturile care merită luate în considerare pentru cultivare. Ultima parte a Manualului IV prezintă datele Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova – Exporturile Republicii Moldova în țările Uniunii Europene (în mii USD) în perioada 2017–2021 cu o explicație suplimentară a tendințelor de export în cifre și ani.



MANUAL I: MOLDOVA ȘI EU: PROTECȚIA INDICAȚIILOR GEOGRAFICE

1. CONCEPTUL INDICAȚIILOR GEOGRAFICE (IG)

Indicațiile de origine geografică (IGO), unul dintre cele mai vechi tipuri de mărci comerciale, au fost utilizate de comercianți pentru a exploata reputația locală prin utilizarea semnelor distinctive care evocă o anumită origine geografică. Etichetele acordate produselor subliniază reputația acestora, o anumită calitate, de exemplu proprietățile nutriționale ale produsului, aroma, aspectul, procesul și materiile prime utilizate pentru producerea acestuia sau alte caracteristici rezultate din originea lor geografică.

Există două perspective majore asupra indicațiilor geografice: cea europeană și cea americană: sui generis/unică în UE, unde produsele cărora li se acordă indicații geografice sunt legate în mod intrinsec de terroir sau de un loc de origine/locatie distinct, de producție, de procesare sau de toate împreună, în funcție de indicațiile geografice, fiind drepturi colective, deschise în formulă și mai puțin costisitoare de protejat, față de abordarea americană a mărcilor.

¹ <http://ipbio.org/pdfs/papers/a.pdf>

În SUA, în principiu (vinul și băuturile spirtoase sunt reglementate diferit), un produs poate purta o denumire geografică, dar denumirea geografică – chiar dacă poate fi asociată cu toponimul – nu garantează în sine caracteristici specifice și nu înseamnă că a fost realizat dintr-o materie primă originară din zona IG sau produs sau/ și prelucrat la locația IG arbitrată. Cu toate acestea cele două modele pot „coexista” pe baza unui anumit compromis (cum ar fi cel la care s-a ajuns în cadrul CETA Canada-UE), deși în mod turbulent (a se vedea mai multe despre controversele centrate pe IG în jurul zonei de liber schimb transatlantice sau TAFTA negociate). Relația IG cu mărcile comerciale este prezentată în detaliu în MD DCFTA respectiv.

Următoarele categorii de produse pot fi protejate în UE ca geografice Produse de indicație:

- Vinuri conform Regulamentului CE nr. 1234/2007¹, care încorporează Regulamentul CE 479/2008²
- Băuturi spirtoase conform Regulamentului CE nr. 110/2008³
- Produse agricole și alimentare conform Regulamentului CE 510/2006⁴

Conform schemelor de calitate ale UE, indicațiile geografice stabilesc drepturi de proprietate intelectuală pentru anumite produse, ale căror calități sunt legate în mod specific de zona de producție.

Indicațiile geografice cuprind:

- POD – denumire de origine protejată (alimente și vin)
- IGP – indicație geografică protejată (alimente și vin)
- ID – indicații geografice (băuturi spirtoase).³



² <https://ipkey.eu/sites/default/files/legacy-ipkey-docs/qa-manual-european-legislation-on-gis-en.pdf>

³ https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_en

1.1 DENUMIREA DE ORIGINE PROTEJATĂ (DOP)

Denumirile de produse înregistrate ca DOP sunt cele care au cea mai strânsă legătură cu locul în care sunt produse.

Produse: alimente, produse agricole și vinuri.

Specificații: Fiecare parte a procesului de producție, procesare și preparare trebuie să aibă loc în zona în cauză. Pentru vinuri aceasta înseamnă că strugurii trebuie să provină exclusiv din zona geografică în care este produs vinul.

Exemple: Salamini Italiani alla Cacciatora, Prosciutto di Parma, Prosciutto Toscano, Patata di Bologna, Parmigiano Reggiano, Asiago, Gorgonzola, Grana Padano, Pecorino Toscano, Piave, Montasio, Pistacchio verde di Bronte, Arancia di Ribera, Aceto Balsamico Tradizionale di Modena, Kalamata oil. 4

Eticheta: obligatorie pentru produsele alimentare și agricole, opțională pentru vin.

DOP exemplu: Pecorino Toscano



Sursă: https://www.google.com/search?q=Pecorino+Toscano&sxsrf=ALiCzsZ9hUGRzWuGfx3c3vjaKRHQziyTA:1668089607504&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjUyYiE5qP7AhVvmIsKHeZ8DPAQ_AUoAXoECAIQAw&biw=1512&bih=719&dpr=2#imgsrc=sKvrxhmkG4_YCM

1.2 INDICAȚIE GEOGRAFICĂ PROTEJATĂ (IGP)

IGP evidențiază legătura dintre aria geografică specifică și denumirea produsului atunci când o anumită calitate, reputație sau altă caracteristică este în esență atribuită originii sale geografice.

Produse: Alimente, produse agricole și vinuri.

Specificații: Pentru majoritatea produselor, cel puțin una dintre etapele de producție, procesare sau pregătire are loc în regiune.

În cazul vinului, aceasta înseamnă că cel puțin 85% din strugurii utilizați trebuie să provină exclusiv din zona geografică în care se produce efectiv vinul.

Exemplu: Westfälischer Knochenschinken, Marmelada Branca de Odivelas, Mortadella Bologna, Zampone Modena, Cotechino Modena, Agnello di Sardegna, Bresaola della Valtellina, Speck Alto Adige, Arancia Rossa di Sicilia, Mela Rossa Cuneo, Ciliegia di Vignola, Cipolla Rossa di Tropea di Siracusa, Nocciola del Piemonte, Pasta di Gragnano, Aceto Balsamico di Modena.⁵

Eticheta: obligatorie pentru produsele alimentare și agricole, opțională pentru vinuri.



IGP exemplu: Marmelada Branca de Odivelas, Portugal

Sursă: <https://projetos.7maravilhas.pt/?s=MARMELADA+BRANCA+DE+ODIVELA>

⁵ <https://www.enjoytheauthenticjoy.com/pdo-pgi/>

1.3 INDICAȚIA GEOGRAFICĂ A BĂUTURILOR SPIRTOASE (IG)

IG protejează denumirea unei băuturi spirtoase originare dintr-o țară, regiune sau localitate dacă calitatea specială, reputația sau alte caracteristici ale produsului sunt în esență atribuite originii sale geografice.

Produse: băuturi spirtoase.

Specificații: Pentru majoritatea produselor, cel puțin una dintre etapele de distilare sau preparare are loc în regiune. Cu toate acestea, produsele prime nu trebuie să fie originare din regiune.

Exemplu: Irish Whisky GI a fost produs, distilat și învechit în Irlanda din secolul al VI-lea, dar materiile prime nu provin exclusiv din Irlanda.

Etichetă: opțional pentru toate produsele.



Exemplu de băuturi spirtoase: Irish Whiskey

Sursă: <https://www.worldipreview.com/news/eu-grants-irish-whiskey-gi-17771>

1.4 SPECIALITATE TRADIȚIONALĂ GARANTATĂ (STG)

Termenul de specialitate tradițională garantată (STG) evidențiază aspecte tradiționale, precum metoda de producție sau compoziția produsului, fără a fi legat de o anumită zonă geografică. Produsul este considerat „tradițional” dacă a fost vândut pe piața UE într-o formă neschimbată de cel puțin 30 de ani. Recunoașterea TSG poate fi aplicată numai pentru produse alimentare și agricole, nu pentru vinuri, și necesită ca produsul să aibă caracteristici care îl deosebesc clar de alte produse alimentare și agricole din aceeași categorie. De exemplu, anumite brânzeturi sau specialități preparate în mod tradițional ar putea fi calificate.

Produse: produse alimentare și agricole.

Exemplu: Mozzarella (brânză), Gueuze TSG (bere tradițională), Panellets (desert tradițional).

Eticheta: obligatorie pentru toate produsele.⁶



Exemplu TSG: Panellets, Spain

Sursă: <https://www.barrigasana.com/keto-panellets-de-silvia/>

⁶ https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_en#:~:text=As%20part%20of%20the%20EU's,protection%20agreement%20has%20been%20signed.

1.5 ALTE SCHEME: PRODUS DE MUNTE

Termenul de calitate "Produs de munte" sau produs montan subliniază caracteristicile speciale ale unui produs care este produs în zonele montane în condiții naturale dificile. Recunoașterea acestui lucru este benefică atât pentru fermieri, cât și pentru consumatori. Acesta permite fermierilor să comercializeze mai bine produsul și se asigură că anumite caracteristici sunt clar recunoscute de către consumatori.

Produse: Produse agricole și alimentare.

Specificații: Materiile prime și furajele provin din zonele montane. În astfel de zone ar trebui să fie produse și produse procesate.



"Produs de munte": Brânza alpină

Sursă: <https://lafromagerieonly.wordpress.com/2014/10/18/alpine-cheeses/>

7 [https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/100/outermost-regions-ors-#:~:text=The%20European%20Union%20supports%20the,the%20Canary%20Islands%20\(Spain\).](https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/100/outermost-regions-ors-#:~:text=The%20European%20Union%20supports%20the,the%20Canary%20Islands%20(Spain).)

1.6 ALTE SCHEME: PRODUSUL DIN REGIUNILE ULTRA PERIFERICE ALE UE

Insulele Canare, Guadelupa, Guyana Franceză, Réunion, Martinica, Mayotte și Saint Martin (toate în Franța), Azore și Madeira (ambele în Portugalia) și Réunion, Martinica și Mayotte (toate în Franța) se numără printre țările UE zonele, care sunt sprijinite în dezvoltarea lor. 7

Datorită izolării și condițiilor topografice și meteorologice severe asociate izolării, agricultura din cele mai îndepărtate regiuni ale UE se confruntă cu provocări. Un logo special a fost conceput pentru a promova produsele agricole din cele mai îndepărtate zone ale UE.⁸



Logo: Produs din regiunile ultra periferice ale UE

Sursă:

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_en

8 https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_en

1.7 PARTENERIATUL ESTIC: MOLDOVA

Problema indicațiilor geografice ale UE este strâns legată de politica agricolă comună a UE. Transformarea actuală – consolidarea pilonului de dezvoltare rurală (așa-numitul pilon 2), în cadrul efortului de reformă a PAC (politica agricolă comună) ca atare este considerată o modalitate de a stimula valoarea adăugată a producției rurale și de a stimula crearea de locuri de muncă în mediul rural.

În același timp, promovarea schemei UE de IG se situează pe primul loc printre prioritățile UE de ajutor pentru dezvoltare și asistență tehnică în zona Parteneriatului estic, inclusiv Moldova.⁹ Reglementările detaliate privind protecția instrucțiunilor geografice, denumirile locurilor de origine și produsele tradiționale garantate în Moldova sunt prevăzute în Legea Moldovei nr. 66XVI din 27.03.2008 cu modificările ulterioare.¹⁰

La 26 iunie 2012, la Bruxelles, Belgia, Republica Moldova și Uniunea Europeană (UE) au semnat un acord privind protecția reciprocă a indicațiilor geografice (IG) pentru produsele agricole și alimentare. Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Protecția Indicațiilor Geografice pentru Produsele Agricole și Alimente contribuie la recunoașterea produselor moldovenești cu indicație geografică pe piața europeană și la promovarea exporturilor de astfel de produse, care au un potențial de comercializare mai mare comparativ cu cele obișnuite.¹¹

9 <http://fpr.org.pl/storage/2018/05/What-you-should-know-about-EU-Protected-Food-Schemes.pdf>

10 <https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=24075>

11 <https://agepi.gov.md/en/news/republic-moldova-and-european-union-have-signed-agreement-protection-geographical-indications>

1.8 STATISTICI PRIVIND ÎNREGISTRAREA IG, IGP, DOP ȘI STIG ÎN UE: EAMROSIA

Datele utilizate pentru graficele de mai jos au fost preluate de eAmbrosia site-ul web al registrului indicațiilor geografice din UE: un site oficial al Uniunii Europene (11.2022).

Liderii absoluți conform IG, IGP, DOP și STG sunt din Italia și Franța cu 923 și, respectiv, 793 de înregistrări a IG. Spania, Grecia, Portugalia, Germania, China, Ungaria, Regatul Unit, România sunt, de asemenea, printre primele 10 țări cu produse alimentare, vinuri și băuturi spirtoase înregistrate în UE la categoriile IG, IGP, DOP și STG.

Diagrama 1 prezintă dispersia țărilor din întreaga lume cu IG, IGP, DOP și STG înregistrate în UE. Numărul total de IG înregistrate este de 274, cu 16 indicatori din țări non-UE. 2024 DOP și 1532 IGP au fost înregistrate în întreaga lume. Numărul de TSG este drastic mai mic, cu 77 de TSG (70 de țări UE și 7 țări din afara UE).

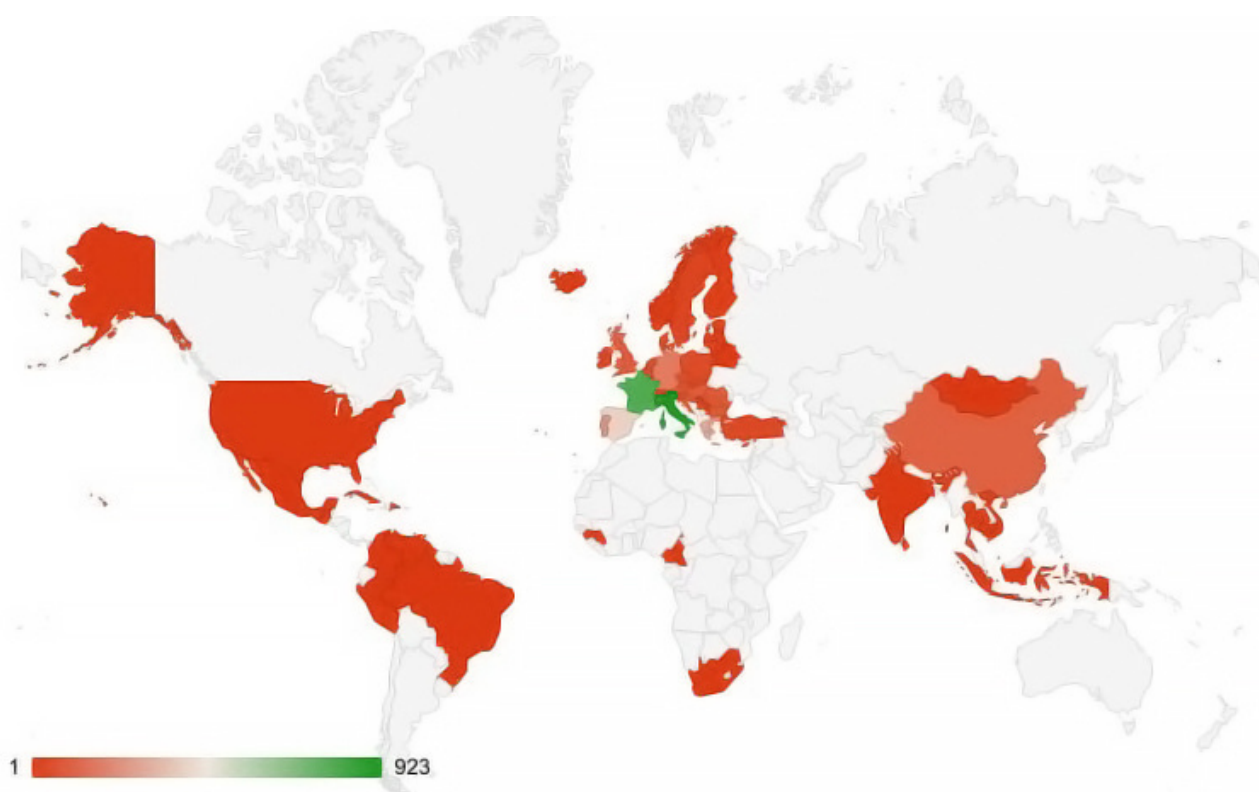


Diagrama 1: Țări cu IG, IGP, DOP și STG înregistrate în baza de date a UE

2. ÎNREGISTRAREA IG-URILOR ÎN EU

2.1 PROCES DE ÎNREGISTRARE: MOLDOVA FOCUS

Principalele părți implicate în procedură sunt solicitanții (grupurile de producători) și autoritățile naționale și europene responsabile de înregistrare. Grupul de producători care dorește să solicite înregistrarea unei IG denumiri europene în UE trebuie să treacă printr-o procedură care cuprinde două faze, una la nivel național și alta la nivel european. Întreaga procedură poate dura câțiva ani.

O procedură în două etape de înregistrare a produselor alimentare, a vinului sau a băuturilor spirtoase cu indicație geografică în UE:

1. La început trebuie să aplicați și să vi se acorde efectiv statutul IG pentru produs în țara dumneavoastră de origine, în conformitate cu reglementările naționale, din țară și proceduri privind IG. Acestea includ țări din afara UE precum Moldova, având cadrele lor legale respective axate pe IG considerate în linii mari și provizoriu (temporar: oferind o mare temă de aproximare de făcut) conforme cu reglementările UE în domeniu. Procedura națională este explicată în detaliu posibil în prima parte a acestui titlu.

Acordurile bilaterale la care Republica Moldova este parte reprezintă un alt mijloc de protecție internațională a denumirilor de origine (AO) și a indicațiilor geografice (IG). În acest sens, ar putea fi menționat Acordul dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova privind protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare (data semnării 26.06.2012, data intrării în vigoare 01.04.2013).

La început verificați dacă produsul nu este încă înregistrat: consultați lista produselor acordate cu IG la:

<http://www.db.agepi.md/GeogrIndications/ResultsGI.aspx>.

În plus, la baza de date oficială a UE eAmbrosia, care este un registru legal al denumirilor de produse agricole și alimente, vin și băuturi spirtoase înregistrate și protejate în întreaga UE la:

PGI, DOP și IG: <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>

STG: <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/tsg>

Oferă acces direct la informații despre toate indicațiile geografice înregistrate, inclusiv instrumentele de protecție juridică și specificațiile de produs. De asemenea, conține date importante și link-uri către aplicații și publicații înainte de înregistrarea indicațiilor geografice.

Dacă a fost înregistrat: vă puteți alătura întotdeauna grupului de producători: indicațiile geografice sunt deschise în formula sa.

Pentru a beneficia de acordul menționat mai sus, o denumire de origine/indicație geografică trebuie înregistrată la nivel național prin Legea nr 66-XVI / 2008 (poate fi găsită după link-ul https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93469&lang=ro) privind protecția indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate și depuse ulterior pentru protecție pe teritoriul UE (fapt important – fără plata vreunei taxe).

În Moldova, asociația depune o cerere la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Reglementările privind procedura de aprobare a caietului de sarcini pentru produsele agroalimentare cu denumiri de origine, indicații geografice și specialități tradiționale garantate sunt disponibile la adresa https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=88635&lang=ro.

Documentul descrie, de asemenea, documentația necesară pentru depunerea IG, care sunt:

- 1) certificat de înregistrare a asociației;
- 2) statutul asociației;
- 3) extrasul din procesul-verbal al adunării generale, unde au fost adoptate caietul de sarcini;
- 4) trei exemplare după caietul de sarcini semnate de președintele asociației cu aplicarea ștampilei;
- 5) numele și adresa producătorilor, membri ai asociației producătorilor din aria geografică delimitată;
- 6) declarația de conformitate prin care emitentul se asigură că produsul agroalimentar cu DOP, IGP și STGP îndeplinește cerințele esențiale aplicabile, conform anexei nr. 3 la prezentul Regulament;
- 7) un singur document care va conține principalele elemente ale caietului de sarcini: denumirea, descrierea produsului, inclusiv, după caz, regulile specifice aplicabile ambalării și etichetării, precum și o scurtă delimitare a zonei geografice; zona, descrierea legăturii produsului cu mediul geografic sau cu originea geografică, după caz, inclusiv, dacă este necesar, elementele specifice ale descrierii produsului sau ale metodei de producție care justifică legătura.

Regulamentul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare care reglementează procedura de aprobare a caietului de sarcini al produselor alimentare cu Indicații Geografice, Denumiri de Origine și Specialități Tradiționale Garantate din 2015.

În prezent, în temeiul Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, 3494 de denumiri de origine (AO) și indicații geografice (IG) originare din Uniunea Europeană (<http://www.db.agepi.md/GeogrIndications/SearchGI.aspx>) sunt protejate pe teritoriul Republicii Moldova și 2 denumiri de origine (Ciumai și Românești) și 4 indicații geografice (CODRU, ȘTEFAN VODĂ, VALUL LUI TRAIAN, DIVIN) originare din Moldova au fost depuse pentru protecție pe teritoriul Uniunii Europene.

2. Odată ce produsul dvs. obține recunoașterea IG națională, obținerea IG din țara protecție pe care o puteți aplica pentru statutul de IG UE.

Ghidul privind înregistrarea și modificările IG UE poate fi găsit pe site-ul oficial al Uniunii Europene https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/registration-name-gi-product/applications-register-new-gi-products_en#agricultural-products

Reglementări cheie pe scurt:

În UE și urmează a fi aproximat în MD în conformitate cu AA:

- Regulamentul (CE) nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine pentru produsele agricole și alimentare.
- Regulamentul (CE) nr. 1898/2006 al Comisiei din 14 decembrie 2006 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 510/2006 al Consiliului privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine pentru produsele agricole și alimentare
- Regulamentul (CE) nr. 110/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind definirea, descrierea, prezentarea, etichetarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase.

- Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispozițiile specifice pentru anumite produse agricole (Regulamentul unic OCP), partea referitoare la indicația geografică vitivinicolă din capitolul I din titlul II din partea II
- Regulamentul (CE) nr. 555/2008 al Comisiei din 27 iunie 2008 de stabilire a normelor detaliate de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 479/2008 al Consiliului, în ceea ce privește programele de sprijin, comerțul cu țările terțe, potențialul de producție și controalele în sectorul vitivinicol; și anume, Titlul V „Controale în sectorul vitivinicol”
- Regulamentul (CE) nr. 509/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind produsele agricole și produsele alimentare ca specialități tradiționale garantate
- Regulamentul (CE) nr. 1216/2007 al Comisiei din 18 octombrie 2007 de stabilire a normelor detaliate de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 509/2006 al Consiliului privind produsele agricole și alimentare ca specialități tradiționale garantate.¹²

Pentru a înregistra denumirea unui produs, producătorii sau grupurile de producători din UE trebuie să definească specificațiile produsului și, dacă este cazul, legătura cu aria geografică. Cererea este transmisă autorităților naționale spre examinare și apoi transmisă Comisiei Europene, care analizează cererea.

Pentru înregistrarea produselor în afara UE, producătorii își depun cererile către Comisia Europeană direct sau prin intermediul autorităților lor naționale.¹³

¹² <http://fpr.org.pl/storage/2018/05/What-you-should-know-about-EU-Protected-Food-Schemes.pdf>

¹³ https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/registration-name-gi-product_en

2.2 DOCUMENTAȚIA NECESARĂ: EU

În mare măsură confuz (neclar și împrăștiat în mod neuniform în legislația secundară și suplimentară), recurs la reglementările UE care enumeră următoarele documente care trebuie depuse: cererea sau cererea IG, caietul de sarcini al produsului, inclusiv delimitarea exactă a zonei IG, aprobat de către autoritatea competentă și documentul unic: rezumatul punctelor principale ale caietului de sarcini - denumirea căreia se solicită înregistrarea (esențiale), descrierea produsului, după caz, reguli specifice privind ambalarea și etichetarea, în final o definiție concisă a zonă geografică, în plus o notă explicativă privind legătura intrinsecă dintre produs și IG și o scurtă justificare pentru aceasta.

Formularul pentru documentul unic de înregistrare a unui produs agricol ca denumire de origine protejată (DOP) și indicație geografică protejată (IGP), precum și formularul pentru caietul de sarcini pentru o specialitate tradițională garantată (STG) sunt disponibile în Anexe la regulament (EU) 668/2014 at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014R0668>.

Formularele pentru documentul unic de înregistrare a unui produs vitivinicol ca denumire de origine protejată (DOP) sau indicație geografică protejată (IG) sunt disponibile în anexa la regulament. (EU) 2019/34 at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019R0034>

Formularul pentru documentul unic de înregistrare a unei băuturi spirtoase ca indicație geografică (IG) este disponibil în anexa la regulament (EU) 2021/1236 at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1236> 14

Între timp, lista de atașamente obligatorii include:

- Statutul grupului sau al solicitantului aprobat de autoritatea competentă (depus pentru aprobare oficială împreună cu specificația produsului: nu este necesară o procedură de aprobare separată);
- Documente (inclusiv cronici istorice, mărturii/documente, materiale, studii, analize, literatură relevantă, anchete, de exemplu, reputația estimată), în funcție de categoria GI; (pentru AO, IGP), legând calitățile și specificațiile produsului de zona IG, care este all-inclusive;
- Documente care confirmă și dovedesc caracterul specific și tradițional al produsului;
- Copie a deciziei autorității competente de aprobare a caietului de sarcini al produsului (autoritățile enumerate la secțiunea „Control” și în Anexă);
- Confirmare din partea autorităților locale (oarecum neobișnuită) că solicitantul produce produsele specificate în cerere în cadrul zonei definite IG (doar pentru AO, IGP);
- Numele și adresele autorităților sau organismelor care controlează respectarea prevederilor caietului de sarcini (în cadrul controlului și în anexe).

Comisia verifică dacă cererea conține informațiile necesare și că nu conține erori. Examinarea cererii de către Comisie nu trebuie să depășească o perioadă de 6 luni de la data primirii cererii din țara UE.

2.2.1 SPECIFICAȚIILE PRODUSULUI

Specificațiile sunt esențiale pentru protecția bunurilor sau serviciilor cu indicații geografice. Fiecare țară este liberă să stabilească criteriile de bază pentru crearea unui caiet de sarcini de produs conform tradițiilor sale și nevoilor producătorilor. Cu toate acestea, un element esențial al credibilității IG este informația care demonstrează legătura dintre caracteristicile produsului și mediul său geografic, precum și o descriere a procesului de producție.

În Uniunea Europeană (UE), un caiet de sarcini pentru un produs vitivinicol ar trebui să conțină următoarele elemente:

1. Documentul unic menționat la articolul 94 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 include următoarele elemente principale ale caietului de sarcini:

- (a) denumirea care trebuie protejată ca denumire de origine sau indicație geografică;
- (b) statul membru sau țara terță căreia îi aparține zona delimitată;
- (c) tipul de indicație geografică;
- (d) o descriere a vinului sau a vinurilor;
- (e) categoriile de produse viticole;
- (f) producțiile maxime la hectar;
- (g) indicarea soiului sau soiurilor de struguri de vinificație din care se obține vinul sau vinurile;
- (h) o definiție concisă a zonei geografice delimitate;
- (i) o descriere a legăturii menționate la litera (a) punctul (i) sau la articolul 93 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013;
- (j) dacă este cazul, practicile oenologice specifice utilizate pentru producerea vinului sau a vinurilor, precum și restricțiile relevante privind producerea acestora;
- (k) după caz, normele specifice privind ambalarea și etichetarea și toate celelalte cerințe esențiale relevante.

2. Descrierea legăturii menționate la alineatul (1) litera (i) include:

(a) în cazul unei denumiri de origine, o descriere a legăturii de cauzalitate dintre calitatea și caracteristicile produsului și mediul geografic cu factorii naturali și umani inerenți ai acestuia de care sunt legați în mod esențial sau exclusiv, inclusiv, dacă este cazul; , elemente ale descrierii produsului sau ale modului de producție care justifică legătura;

(b) în cazul unei indicații geografice, o descriere a legăturii de cauzalitate dintre originea geografică și calitatea, reputația sau alte caracteristici specifice relevante care pot fi atribuite originii geografice a produsului, însoțită de o declarație care indică care dintre ele factori dați — calitatea specifică, reputația sau alte caracteristici atribuibile originii geografice a produsului — se bazează legătura de cauzalitate. Descrierea poate viza și elementele descrierii produsului sau ale metodei de producție care justifică legătura de cauzalitate.

În cazul în care o cerere acoperă diferite categorii de produse viticole, detaliile care indică legătura trebuie să fie demonstrate pentru fiecare dintre produsele viticole în cauză.

3. Documentul unic se întocmește în conformitate cu formularul pus la dispoziție în sistemele de informații menționate la articolul 30 alineatul (1) litera (a). Țările terțe vor utiliza modelul pentru documentele unice prezentat în anexa I.15

În Uniunea Europeană (UE), un caiet de sarcini pentru produse spirtoase ar trebui să conțină următoarele elemente:

(a) Numele care urmează să fie înregistrat(e).

(b) Țara sau țările terțe cărora le aparține aria geografică

15 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019R0034>

- (c) Tipul indicației geografice
- (d) Categoria sau categoriile băuturii spirtoase
- (e) Descrierea caracteristicilor băuturii spirtoase
- (f) Definiția ariei geografice
- (g) Metoda de producție
- (h) Norme specifice privind ambalarea
- (i) Norme specifice privind etichetarea
- (j) Descrierea legăturii dintre băutura spirtoasă și originea sa geografică, inclusiv, după caz, elementele specifice ale descrierii produsului sau ale metodei de producție care justifică legătura.

În Uniunea Europeană (UE), un caiet de sarcini pentru produse agricole și alimente ar trebui să conțină următoarele elemente:

- (a) Denumirile [DOP sau IGP]
- (b) Stat membru sau țară terță
- (c) Descrierea produsului agricol sau alimentar
 - Tip de produs [enumerat în anexa XI]
 - Descrierea produsului căruia i se aplică denumirea de la (1).
 - Furaje (numai pentru produsele de origine animală) și materii prime (numai pentru produsele procesate)
 - Etape specifice în producție care trebuie să aibă loc în aria geografică identificată
 - Reguli specifice privind felierea, răzuirea, ambalarea etc. a produsului la care se referă denumirea înregistrată
 - Reguli specifice privind etichetarea produsului la care se referă denumirea înregistrată
- (d) Definirea concisă a zonei geografice
- (e) Legătura cu zona geografică.

2.3 CINE POATE SOLICITA PROTECȚIE IG?

În principiu, organizațiile de producători (și/sau procesatorii de produse agricole sau de produse alimentare) sunt responsabile pentru definirea conținutului specificațiilor de produs IG și pentru gestionarea zilnică a IG.

Sarcinile acestora includ managementul și monitorizarea reglementărilor de producție (CONTROL INTERN), definirea planurilor de control al calității pentru produsul final, controlul implementării cerințelor legale și de reglementare la toate nivelurile (ferme, producători și distribuitori) privind metodele de producție și cerințele de ambalare. Astfel de organizații – cunoscute și sub denumirea de grupuri de producători – desfășoară adesea multe activități pe care micii producători nu le-ar putea desfășura pe cont propriu, precum marketing și acțiuni legale pentru promovarea și protejarea denumirii GI, coordonarea vânzărilor, strângerea de fonduri prin granturi și programe precum ENPARD. Pentru rolul practic al grupului de producători, consultați exemplele și perspectivele oferite în acest ghid. Totuși, ceea ce este îngrijorător este că în Moldova lipsește cadrul legal propice pentru astfel de grupări, asociații sau cooperative. Grupurile existente se confruntă cu obstacole legale și obstacole birocratice în ceea ce privește păstrarea evidenței și impozitarea consumatoare de timp.

2.4 COSTURILE ASOCIATE CU ÎNREGISTRAREA IG ȘI OPERAREA IG

Nu se poate nega faptul că există costuri legate de stabilirea unui IG. Este dificil de determinat aceste costuri cu precizie, deoarece depind în mare măsură de specificul fiecărei indicații geografice, cu toate acestea pot fi identificate următoarele categorii de costuri generale:

- Costurile asociate înființării unei organizații de producători;
- Costurile asociate cu stabilirea unui sistem de trasabilitate viabil, de obicei incluse în caietul de sarcini al produsului: originea intrării, corelația dintre intrare și ieșire, înregistrare etc.;
- Costuri pentru pregătirea caietului de sarcini al produsului și a altor documente care să justifice și să susțină aplicația IG și pentru orice analiză tehnică care să definească limitele zonei IG, de exemplu, la MD cel puțin 100 EURO pentru consultarea unui expert pentru a delimita IG; alte costuri dacă doriți să angajați un avocat profesionist care să pregătească documentele și să se ocupe de cazul dumneavoastră;
- Taxe de înregistrare și de procedură plătibile autorității competente din țară;

- Costurile de procesare a contestațiilor, dacă există;
- Costurile legate de inspecțiile care trebuie efectuate în cazul IG, care nu sunt foarte mari;
- Taxa de bază pentru depunerea și examinarea cererii de IG este de: 240 EURO, în plus, la eliberarea certificatului de înregistrare se percepe o taxă de 300 EURO.¹⁶

3. PROTECȚIA PRODUSELOR IG ÎN EU

Ca parte a sistemului UE de drepturi de proprietate intelectuală, denumirile produselor înregistrate ca indicații geografice sunt protejate din punct de vedere juridic împotriva imitației și utilizării abuzive în UE și în țările din afara UE în care a fost semnat un acord de protecție specific.¹⁷ Protecția produselor agricole și a alimentelor este reglementată de Regulamentul 510/2006, Regulamentul 1234/2007 pentru vinuri și Regulamentul 110/2008 pentru băuturi spirtoase.

În conformitate cu Regulamentul CE privind indicațiile geografice, Regulamentul 510/2006 privind produsele agricole și denumirile înregistrate pentru alimente va fi protejat împotriva:

(a) orice utilizare comercială directă sau indirectă a unei denumiri înregistrate în ceea ce privește produsele care nu fac obiectul înregistrării, în măsura în care aceste produse sunt comparabile cu produsele înregistrate sub această denumire sau în măsura în care utilizarea numelui exploatează reputația nume protejat;

(b) orice utilizare greșită, imitație sau evocare, chiar dacă este indicată adevărata origine a produsului sau dacă denumirea protejată este tradusă sau însoțită de o expresie precum „stil”, „tip”, „metodă”, „așa cum este produs în ”imitație” sau similar;

¹⁶ <http://fpr.org.pl/storage/2018/05/What-you-should-know-about-EU-Protected-Food-Schemes.pdf>

¹⁷ https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/registration-name-gi-product/applications-register-new-gi-products_en#agricultural-products

- (c) orice altă indicație falsă sau înșelătoare cu privire la proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, pe ambalajul interior sau exterior, materialul publicitar sau documentele referitoare la produsul în cauză și ambalarea produsului într-un recipient susceptibilă să transmită o impresie falsă cu privire la originea sa;
- (d) orice altă practică care poate induce în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.

În cazul în care o denumire înregistrată conține denumirea unui produs agricol sau al unui produs alimentar care este considerat generic, utilizarea acelei denumiri generice pe produsul agricol sau alimentar corespunzător nu se consideră a fi contrară literelor (a) sau (b) din primul paragraf.¹⁸

De asemenea, indicațiile geografice opresc utilizările neautorizate ale bunurilor denuminate în indicații geografice. IG-urile oferă apărare împotriva actelor de însușire deturnată și a concurenței neloiale ca drepturi de proprietate intelectuală. Producătorii au dreptul exclusiv de a utiliza indicația geografică și de a interzice utilizarea acesteia de către terți ale căror produse nu provin din aceeași regiune sau nu îndeplinesc cerințele de producție aprobate.¹⁹

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32006R0510>

¹⁹ https://www.wipo.int/ip-outreach/en/ipday/2022/toptips/geo_indications.html

4. BENEFICIILE ABORDĂRII IG

Potrivit declarației UE: „Produsele agroalimentare și băuturi ale căror denumiri sunt protejate de Uniunea Europeană ca „indicații geografice” (IG) reprezintă o valoare a vânzărilor de 74,76 miliarde de euro, potrivit unui studiu publicat astăzi de Comisia Europeană. Peste o cincime din această sumă rezultă din exporturi în afara Uniunii Europene. Studiul a constatat că valoarea vânzărilor unui produs cu denumire protejată este în medie dublă față de produsele similare fără certificare.”²⁰

4.1 BENEFICIILE PENTRU PRODUCĂTORI

Protecția extinsă a drepturilor denumirilor reprezentate în capitolul anterior este un beneficiu evident pentru producători. În plus, știind că producția lor de produse IG va avea întotdeauna rădăcini în zona specificată este unul dintre avantajele majore pentru producătorii care pot folosi protecția GI. Un titular de drepturi de indicație geografică nu poate împiedica o terță parte să producă aceleași mărfuri folosind aceleași procese și, cel mai probabil, aceleași materii prime ca cele specificate în specificațiile indicației geografice. De exemplu, oricine poate importa componentele de fabricare a șampaniei din Franța și poate dezvolta un produs care este o replică perfectă a șampaniei sub toate aspectele materiale, inclusiv aroma, aspectul și culoarea, urmând procedurile precise folosite de producătorii autentici de șampanie. Cu toate acestea, indicațiile geografice protejează **locația geografică specifică a producției**.

Conservarea culturală: fie că sunt naturale sau manufacturate, produsele etichetate IG sunt ancorate în patrimoniul local. Eticheta ajută, de asemenea, la conservarea tehnicilor tradiționale de producție, care la rândul lor servește la salvarea culturii și a patrimoniului regiunii.

²⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_683

În urma acordării etichetei, mai multe meșteșuguri care mureau din cauza lipsei de patronaj au fost revitalizate datorită conștientizării și atenției generate ca urmare.

Brand-ul și dovada calității permit producătorilor să pună **prețuri mai mari** și să creeze o **valoare adăugată** a lanțului de producție. Consumatorii percep produsul ca fiind unic și dornici să experimenteze personal procesul de secole de practică de fabricare a mărfurilor, care stimulează **crearea de trasee culinare, tururi sau chiar muzee**.

Exporturi de indicații geografice: Din totalul exporturilor de produse agroalimentare din UE, indicațiile geografice reprezintă 15,5%. Primele trei piețe internaționale pentru produsele UE cu indicații geografice sunt SUA, China și Singapore, care reprezintă jumătate din valoarea de export a produselor cu indicații geografice.



Șampania este regina vinurilor spumante și unul dintre cele mai cunoscute vinuri din lume, făcând țara șampaniei locația ideală pentru tururile vinului francez. Turul în Champagne Franța este un exemplu excelent al turneelor IG, perfect pentru vacanțe, unde vizitatorii pot degusta vinul, pot afla despre toate regulile care determină dacă vinul poate fi desemnat ca șampanie, inclusiv proveniența strugurilor și metoda de utilizare este fermentația.

Sursă: <https://www.lunion.fr/id355976/article/2022-03-30/le-guide-de-loenotourisme-en-champagne>

4.2 BENEFICII PENTRU CONSUMATORI

Pe o piață globală clienții caută din ce în ce mai mult produse distinctive de înaltă calitate. Consumatorii pot profita de mai multă varietate și alegere datorită indicațiilor geografice. În plus, indicațiile geografice ajută la prevenirea standardizării produselor alimentare prin menținerea metodelor tradiționale de producție.

Indicațiile geografice oferă consumatorilor garanții cu privire la originea produsului, caracteristicile acestuia (cum ar fi ingredientele) și tehnicile convenționale de producție, calitatea produsului: asigurarea că alimentele au fost preparate în conformitate cu specificațiile specifice, datorită controalelor oficiale care au fost implementate și a realității. natura produsului: numai mărfurile care respectă cerințele pot folosi denumirea.

Indicația geografică ajută consumatorii să facă diferența între bunurile de ultimă generație și cele de gamă joasă. Clienții pot fi dispuși să plătească mai mult pentru bunurile din acea locație dacă au încredere în indicația geografică.²¹

4.3 BENEFICII PENTRU DEZVOLTAREA ZONELOR RURALE

În comparație cu alte metode de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală, cum ar fi brevetele și mărcile comerciale, care necesită cunoștințe inovatoare și tehnologie aplicabilă industrial, indicațiile geografice se bazează în general pe cunoștințele tradiționale generate și transmise de-a lungul generațiilor. Aceste cunoștințe pot deveni un instrument puternic pentru strategiile de marketing și, prin urmare, pentru promovarea regiunilor în curs de dezvoltare. Legătura dintre produs și regiune permite comercializarea de nișe, dezvoltarea mărcilor și crearea de valoare din indicații recunoscute.

²¹ <https://edepot.wur.nl/171656>

Indicațiile geografice pot servi drept instrument pentru a lega consumatorii prin stabilirea unei legături între caracteristicile produsului și originea geografică. Creșterea cererii de produse are ca rezultat creșterea ofertei și producția de IG.²² Identitatea regională poate fi întărită prin identitatea produsului IG, care devine apoi disponibilă pentru produsele altor producători locali. Datorită relației cu produsul original, producătorii de alte bunuri și servicii din zonă își pot face acum publicitate bunurilor locale datorită disponibilității drepturilor de proprietate intelectuală. Consumatorii văd IG-urile ca bunuri de dorit pentru care sunt dispuși să plătească mai mult decât alimentele obișnuite, iar IG-urile aduc de obicei prețuri cu amănuntul mai mari.²³

Conștientizarea indicațiilor geografice și tendințele populației contribuie enorm la turism și tururi gastro/agro/rurale. Din cauza consecințelor dăunătoare ale turismului de masă asupra mediului, practicile turistice care respectă natura și valorile culturale și pun accent pe conservare devin din ce în ce mai importante. Implementările turismului culinar, agroturismului și turismului rural au crescut în importanță în acest mediu.²⁴ De exemplu, indicația geografică protejată Ștefan Vodă, care se află în sud-estul Moldovei și este cel mai bine cunoscută pentru producerea vinului roșu, este un loc de destinație pentru un tur de 2 zile, unde turiștii pot vizita 5 crame și pot descoperi cele mai populare IGP de producere a vinurilor în Ștefan Vodă. Menționăm că IG pentru producerea vinurilor a fost înregistrată nu numai în Moldova, ci și în Regatul Unit conform schemei din Marea Britanie.²⁵ Însă nu a fost înregistrată în UE.

Aspectul important sau chiar condiția prealabilă a excursiilor gastro sunt drumurile asfaltate și traseele turistice definite, care stimulează dezvoltarea infrastructurii zonelor rurale.²⁶

22 https://www.origin-gi.com/wp-content/uploads/2011/12/manual_acpcomplet.pdf

23 <https://www.research.unipd.it/bitstream/11577/3281410/2/sustainability-published.pdf>

24 http://acikerisim.gelisim.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11363/1018/10.22573.spg_ijals_.016.s12.200069.pdf?sequence=1&isAllowed=y

25 <https://www.gov.uk/protected-food-drink-names/stefan-voda>

26 https://www.origin-gi.com/wp-content/uploads/2011/12/manual_acpcomplet.pdf

Dezvoltarea de succes a indicațiilor geografice atrage, de obicei, investiții mai mari în regiune, încetinește exodul rural și previne deșertificarea zonelor rurale. IG-urile de băuturi spirtoase au capacitatea de a avea un impact pozitiv asupra întregii economii a unei națiuni prin creșterea vânzărilor și a veniturilor IG, creând locuri de muncă în alte industrii și activități paralele precum turismul, oprind ieșirea rezidenților din mediul rural, menținând cunoștințele tradiționale și păstrând biodiversitatea. Pentru națiunile în curs de dezvoltare, aceste provocări au o importanță strategică.



Cele mai bune crame de vizitat în Ștefan-Vodă: Crama Purcari

Sursă: <https://winetravelawards.com/nominee/vinaria-purcari/>



MANUAL II: CELE MAI BUNE PRACTICI ÎN UE DE INREGISTRARE A IG. STUDIU DE CAZ

Problema IG în Europa este examinată în continuare în acest capitol, deși de această dată, cazurile specifice UE sunt în centrul atenției, mai degrabă decât întreaga industrie. În studiile de caz vom detalia experiența țărilor europene în înregistrarea diferitelor IG, posibilele obstacole și soluții, cum arată protecția IG în practică, cum să combatem procesul de înregistrare care necesită timp și costuri. Studiile de caz vor ilustra suplimentar beneficiile discutate în capitolul anterior, care sunt stimularea vânzărilor și agroturismului, protecția originii și tradițiilor și contribuția la dezvoltarea rurală.

1. ČESKÉ PIVO (BERE CEHĂ): ORGANIZAREA UNUI CONSORȚIU PENTRU A EVITA PROCESUL CARE NECESITĂ TIMP

În întreaga Europa sunt testate diferite modele de formare a consorțiilor de înregistrare a IG și de partajare a costurilor. În cazul České pivo (bere cehă), actorii concurenți din industrie se unesc pentru a proteja calitatea produselor, pentru a se asigura că standardele sunt respectate și pentru a elimina produsele importate dubioase de pe piața internă. České pivo (bere cehă), o indicație geografică protejată (IGP), a fost solicitată de Asociația Berarilor și Malțorilor din Cehia în 2008 și aprobată de Comisia Europeană.



České pivo

Source: <https://www.tasteatlas.com/ceske-pivo>

Această indicație asigură clientul că numai ingrediente cehe și metode convenționale au fost utilizate în timpul berii pe teritoriul Republicii Cehe prin intermediul Autorității Cehe de Inspecție pentru Agricultură și Alimente (denumit organism de control în caietul de sarcini al produsului).²⁷

Numai acele beri care sunt produse folosind procedura descrisă în cerere și îndeplinesc criteriile specificate în cerere primesc denumirea IGP České pivo, nu toate berile fabricate pe teritoriul Republicii Cehe.²⁸

Mănăstirea Brevnov, unde călugării produceau bere începând cu anul 993 d.Hr., este creditată cu producerea primei bere de înaltă calitate din națiune. Utilizarea ingredientelor premium în timpul procesului de fabricare a berii, tehnicile tradiționale de fabricare a berii și expertiza regională transmisă din generație în generație, toate diferențiază berile.²⁹

²⁷ <http://fpr.org.pl/storage/2018/05/What-you-should-know-about-EU-Protected-Food-Schemes.pdf>

²⁸ https://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/455_2013-CJFS.pdf

²⁹ <https://www.tasteatlas.com/ceske-pivo>

Aromele predominante ale berii sunt malțul și hameiul; este permisă doar o cantitate mică de pasteurizare, drojdie sau ester; și nu sunt permise arome sau mirosuri străine. Mirosul general al lui České pivo este mai puțin intens, deoarece sunt prezente foarte puține produse secundare de fermentație nefavorabile. Amărăciunea České pivo este una dintre calitățile sale cheie.³⁰

În 2017, veniturile IG au totalizat 937 de milioane de euro în Republica Cehă. Conform vânzărilor, principala categorie de indicații geografice au fost produsele agricole și alimentare IGP, unde 92% a fost ponderea berilor: České pivo și Českobudějovické pivo. Între 2010 și 2017, valoarea vânzărilor de IG cehe a crescut cu un total de 17%.³¹

Protecția berii cehe ca indicație geografică națională nu îi împiedică pe producătorii de bere cehă să-și înregistreze berile ca indicații geografice independente ale UE. În plus față de indicațiile geografice naționale generice, o duzină de beri cehe sunt înregistrate în UE și etichetate cu IGP distinctiv: Černá Hora, Březnický ležák, Brněnské pivo, Starobrněnské pivo, Znojenské pivo, České pivo, inclusiv diferitele mărci de protecție a Pilské, Chodské pivo, pivo, Budějovické pivo și Budějovický měšťanský var, Českobudějovické pivo. ³²

30 <https://beerresearch.cz/en/pgi-ceske-pivo-czech-beer/>

31 https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/calidad-diferenciada/studyeconomicvalueeuqualityshemes_tcm30-551420.pdf

32 <http://fpr.org.pl/storage/2018/05/What-you-should-know-about-EU-Protected-Food-Schemes.pdf>

2. CAZUL DE MOZZARELLA DI BUFALA

Fabricarea Mozzarella di Bufala este o mică industrie susținută de creativitatea și inițiativa localnicilor. Consorzio Tutela Mozzarella di Bufala Campana, un grup autorizat de Ministerul Agriculturii și Pădurilor din Italia, a oferit protecție și reglementare și a garantat proveniența produsului și standardul legal de identitate ca fiind fabricat exclusiv din lapte de bivoliță.

Există aproximativ 200 de producători de mozzarella di bufala di Campana, dintre care 50% sunt membri Consorțiului (aderarea este opțională). Se estimează că 20.000 de oameni lucrează în sector, care generează vânzări de 500 de milioane USD. Industria mozzarella de bivoliță este protejată de Consorțiu, care oferă suport tehnic producătorilor și producătorilor de brânză și supraveghează utilizarea corectă a denumirii de origine. Preocuparea de bază atunci când se solicită înregistrarea IG la UE este de a se alătura rândurilor și de a colabora la politica și promovarea calității.

Brânza de bivoliță a contribuit cu 4% la valoarea vânzărilor și la creșterea pieței de brânzeturi IG. Aceasta este singura brânză de bivoliță clasificată ca IG în UE28. Mai mult, în CETA cu Canada, Mozzarella di Bufala Campana se numără printre unsprezece brânzeturi italiene, și anume Asiago, Fontina, Gorgonzola, Grana Padano, Mozzarella di Bufala Campana, Parmigiano Reggiano, Pecorino Romano, Pecorino Sardo, Pecorino Toscano, Provolone Valpadana și Taleggio, care sunt protejate.³⁴



Mozzarella di Bufala

Sursă:

<https://www.italiapopolsku.com/mozzarella-di-bufala-3/>

³³https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/calidad-diferenciada/studyeconomicvalueeuqualityshemes_tcm30-551420.pdf

³⁴ <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ajae.12226>

³⁵ <https://www.qualigeo.eu/en/product/farina-di-neccio-della-garfagnana-pdo/>

3. FAINA "FARINA DI NECCIO DELLA GARFAGNANA": IG PROTECȚIA UNUI PRODUS PROCESAT

Făina cunoscută sub numele de Farina di Neccio della Garfagnana DOP este obținută prin măcinarea castanelor uscate din Carpinese, Pontecosi, Mazzangaia, Pelosora, Rossola, Verdola și alte tipuri regionale.³⁵

Numai dacă este singurul ingredient din această categorie și Consorziul producătorilor „Farina di Neccio della Garfagnana” și-a dat aprobarea „Farina di Neccio della Garfagnana” poate fi utilizată în denumirea de vânzare a unui produs alimentar compus. Consorțiu menține o listă a utilizatorilor denumirii IG (producători, brutării, producători de paste, etc.) și se asigură că denumirea IG este utilizată corect ca ingredient. Producătorii au opțiunea de a specifica în specificațiile lor cum va fi creat și distribuit produsul cu indicații geografice. În acest caz toate formatele enumerate în specificația produsului sunt protejate.



Farina di Neccio della Garfagnana

Sursă: <https://www.tasteatlas.com/farina-di-neccio-della-garfagnana>

³³https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/calidad-diferenciada/studyeconomicvalueeququalityshemes_tcm30-551420.pdf

³⁴ <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/qjae.12226>

³⁵ <https://www.qualigeo.eu/en/product/farina-di-neccio-della-garfagnana-pdo/>

4. ULEIUL DE MĂSLINE EXTRA VIRGIN TOSCANO: IMPULSUL AGROTURISMULUI

Uleiul de măslină extravirgin Toscano IGP oferă cel mai înalt nivel de asigurare a autenticității. Consorțiul monitorizează îndeaproape lanțul de aprovizionare din Toscana, de la recoltare până la ambalare, și asigură fiecare sticlă cu semnătura sa.

Pentru a determina dacă uleiul respectă regulile IGP, acesta este supus unei examinări chimice și senzoriale (este degustat de un grup de experți aleși de Ministerul Politicilor Agricole, Alimentare și Silvice). Produsul final este un ulei 100% toscan, cu o legătură puternică cu regiunea și o identitate unică. Acreditarea europeană IGP și liniile directe stricte de producție garantează calitatea măslinelor extravirgine Toscan IGP.³⁶

Paralel cu aceasta, se crede că programele de dezvoltare rurală ale UE au contribuit la stimularea agroturismului în regiunea Grosseto (unde se produce ulei de măslină), care, la rândul său, a stimulat vânzările și, în cele din urmă, producția de ulei de măslină. Uleiul de măslină în sine este văzut ca un atu crucial pentru campania de marketing a zonei. Deoarece uleiul de măslină extravirgin toscan este adesea considerat standardul calității, uleiul IGP impune un preț mai mare. Se crede că protecția UE a indicațiilor geografice va contribui la reducerea semnificativă a comportamentului oportunist al multor agenți de îmbuteliere.³⁷

De-a lungul anilor Uleiul Toscano IGP a reușit să integreze un număr mare de producători (până la 9.000), atingând volume certificate de până la 4.000 de tone, sau aproximativ 20% din totalul uleiului de măslină italian cu clasificare protejată. Peste 40 de uleiuri de măslină DOP dispersate în Italia reprezintă restul de 80%.³⁸

36 <https://www.oliotoscanoigp.com/toscano-pgi-oil-characteristics/>

37 <https://iup.lub.lu.se/iuur/download?func=downloadFile&recordId=1334511&fileId=1647280>

38 <https://news.italianfood.net/2021/10/07/italian-olive-oil-producers-bet-on-regional-geographical-indications/>



Uleiul de masline extravirgin Toscano

Sursă: <https://www.oliotoscanoigp.com/>

5. KRANJSKA KLOBASA (CÂRNAȚI KRANJSKA): EFICIENȚA PĂRȚILOR INTERESATE DIN SLOVENIA

Conflictul dintre Slovenia, Croația, Austria și Germania cu privire la cârnații Kranjska klobasa a fost un alt exemplu al conflictului internațional care a afectat Imperiul Austro-Ungar.

Slovenia a început să înregistreze Kranjska klobasa în martie 2009, deși procesul a fost departe de a fi necomplicat.

Kranjska (Țara Carniolei) a fost înființată cu succes de Slovenia (Ministerul Agriculturii sloven în numele părților interesate din industrie) ca regiune centrală a Slovei în interiorul Imperiului Habsburgic. Multe documente scrise care dovedesc unicitatea produsului, precum și dovada reputației Kranjska klobasa ca produs tipic sloven, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea până în prezent, au fost transmise CE.

Rezumatul cererii pentru Kranjska klobasa a fost publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 18 februarie 2012, după ce Comisia Europeană a stabilit că fundamentarea slovenă este adecvată.

Conform legislației UE, statele membre și terții au la dispoziție șase luni de la publicarea cererii pentru a depune contestația la înregistrare. Austria, Germania și Croația au făcut obiecții. Kranjska klobasa este acum protejat ca produs slovac, conform publicării de către Comisia Europeană a înregistrării sale în urma discuțiilor cu Austria, Germania și Croația. Expresiile „Krainer”, „Käsekrainer”, „Schweinskrainer”, „Osterkrainer” și „Bauernkrainer” sunt permise pentru utilizare de către producătorii germani și austrieci fără limite de timp, totuși termenii „Kranjska” și „Kranjska kobasica” nu sunt.



Cârnați Kranjska klobasa

Sursă:

<https://podroze.onet.pl/ciekawe/slowenia-chorwacja-spor-o-kranjska-kielbase/1w4rq16>

6. FETA: IG SAU TERMEN GENERIC? LUPTA PENTRU FETA

Grecia a început să codifice metodele folosite pentru a face brânza feta în anii 1930. În urma regulamentului din 1992 de stabilire a unui sistem de protecție a indicațiilor geografice (IG) și a altor produse agricole în UE, Grecia a încercat în curând să înregistreze denumirea Feta în UE. Regulile pentru sursa laptelui și tehnicile de producție a brânzei Feta au intrat pentru prima dată în vigoare în țară în 1988. Grecia a depus o cerere la CE în 1994 pentru desemnarea Feta ca DOP și a fost aprobată în 1996. Cu toate acestea, acest lucru nu a durat mult din cauza opoziției altor națiuni UE. După o perioadă prelungită de probleme de proprietate intelectuală, Feta DOP a fost anulată în 1999, iar înregistrarea sa a fost reînnoită în 2005.³⁹

39 <https://www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=5578>

Lupta pentru feta a dispărut pentru că brânzeturile produse în Germania, Franța și Danemarca poartă și numele de feta. Aceste țări susțin că feta este un termen generic, la fel ca Cedar sau Camembert.

Ministerul grec al Agriculturii a început apoi să adune date și dovezi că feta este de origine grecească pentru a susține afirmațiile lor.

S-a stabilit oficial în 2002, în urma transmiterii acestor date, că brânza feta este un produs specific grecesc care poate fi fabricat numai în anumite regiuni ale Greciei în conformitate cu reglementările date. Cinci ani au fost dați altor țări pentru a-și redenumi brânza „feta” sau pentru a înceta fabricarea.



Mediul, turmele și condițiile în care sunt crescute, toate sunt cunoscute fermierilor din regiunile grecești producătoare de feta. Folosind aceste informații, a fost stabilită și enumerată în legislația națională o procedură standard de producție, care a servit drept bază pentru brânza Feta DOP.

Sursă: <https://www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=5578>

40 https://www.eu-japan.eu/sites/eu-japan.eu/files/The%20Benefits%20of%20Geographical%20Indications%20for%20Parmigiano%20Reggiano_Simone%20FICARELLI.pdf

41 <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1334511&fileId=1647280>

42 <https://www.thespruceeats.com/parmesan-vs-parmigiano-591198>

7. Parmigiano Reggiano: protecția IG în practică

Parmigiano Reggiano este o brânză italiană care este originară din regiunile Emilia Romagna și Lombardia, în special regiunea Parma. În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine pentru produsele agricole și alimentare, Parmigiano Reggiano este o denumire de origine protejată (DOP) din 1996 pe toată durata teritoriul UE.⁴⁰

A fost unul dintre produsele DOP/IGP cu cea mai mare cifră de afaceri în 2002, cu 1,4 miliarde EUR. Cu toate acestea, semnificația brânzei Parmigiano Reggiano se extinde dincolo de valoarea sa de producție, deoarece stimulează și alte industrii de producție, rezultând un lanț a cărui valoare de piață combinată este estimată la aproximativ 5 miliarde EUR.⁴¹

„Parmezan” este o traducere în engleză și americană a italianului „Parmigiano Reggiano”. Conform definiției UE, producătorilor de brânză din afara regiunii le este interzis să folosească termenul „parmezan”, deoarece Parmigiano Reggiano este IG. Mai multe decizii ale Curții Europene de Justiție au confirmat că „parmezan” nu este un termen generic și, ca urmare, producția de parmezan trebuie să respecte un set de criterii, iar brânza în sine trebuie să îndeplinească cerințe.



Parmigiano Reggiano

Sursă: <https://www.viator.com/it-IT/tours/Parma/Parmigiano-Reggiano-Cheese-Factory-Small-group-Tour-From-Parma/d27234-5919P414>

⁴³ <https://www.allens.com.au/insights-news/insights/2019/10/parmesan-by-any-other-name/>

7.1 "CASTLE CHEESE" FALSUL PARMESANULUI

O anchetă neașteptată a FDA a fost efectuată în noiembrie 2012 la fabrica de brânză „Castle Cheese” din Pennsylvania. Anchetatorii au descoperit că articolele comercializate ca „parmezan 100% autentic” în cel mai mare magazin alimentar din țară aveau umpluturi și înlocuitori inferioare. În realitate, „brânză de parmezan rasă 100%” vândută de Castle Cheese a fost un amestec de elvețian, mozzarella, cheddar alb și celuloză, care provine din pulpă de lemn. Președintele Castle Cheese și-a recunoscut vinovăția și a primit drept pedeapsă un an de închisoare și o amendă de 100.000 de dolari. Compania a depus faliment în 2014.⁴⁴



Cum să distingem Parmigiano Reggiano adevărat de „Parmezanul” fals?

După examinarea și aprobarea de către Consorțiu, numele brânzei, data producției și marca de aprobare a Consorțiului sunt imprimate cu litere punctate pe coaja fiecărei roți Parmigiano-Reggiano autentice. Pentru a vizualiza literele ștampilate, cumpărați întotdeauna piese complete care au încă o parte din coajă pe ele.

- Căutați logo-ul Consorțiului.
- Găsiți numărul lotului.

Sursă: <https://foodmatterslive.com/article/parmigiano-reggiano-consortium-blockchain-traceability-labels-parmesan-cheese/>

44 <https://scholarship.kentlaw.iit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1182&context=ckjip>

7.2 “KRAFT PARMESAN CHEESE”: MARCA ÎNREGISTRATĂ BLOCATĂ

Denumirea „Kraft Parmezan Cheese” a fost înregistrată pentru înregistrarea mărcii în Ecuador cu ajutorul Kraft Foods Group Brands LLC. „Consorzio del Formaggio Parmigiano Reggiano”, care este însărcinat cu protejarea DOP „Parmigiano Reggiano” în întreaga lume, a intentat însă un proces împotriva acestei cereri. „Consorzio” a afirmat că semnul în litigiu se aseamănă izbitor cu DOP și că întreprinderea americană exploatează în mod nedrept reputația, calitatea și alte atribute ale DOP, care sunt doar rezultatul regiunii în care este produs.

Deși unele ingrediente rămân aceleași, Kraft Foods a găsit un mijloc de a reduce timpul de producție de la 10 luni la 6 pentru a reduce costurile de producție. Președintele Consorzio del Parmigiano-Reggiano italian, Andrea Bonati, a declarat FDA „Brânza produsă printr-un proces de învechire de șase luni poate fi produsă mai rapid, în cantități mai mari și la un preț mai ieftin; dar nu va fi parmezan”.⁴⁵

Înregistrarea semnului „Brânză parmezan Kraft” a fost respinsă deoarece Oficiul IP din Ecuador a recunoscut acuzațiile Consorțiului. Deoarece reiterează semnificația de bază a legăturii dintre produs, localizarea geografică și denumirea de origine, decizia este un triumf semnificativ pentru sistemul Indicațiilor Geografice de pe continentul american. Acesta reprezintă un punct de cotitură pentru o strategie internațională de care va beneficia toate indicațiile geografice, precum și Parmigiano Reggiano DOP.⁴⁷

⁴⁵ <https://www.chron.com/business/article/Kraft-wants-to-speed-the-making-of-Parmesan-but-1491656.php>

⁴⁶ https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/news-events/news/metalgial-vs-meta-parmigiano-reggiano-wins-over-kraft-parmesan-cheese-2022-03-10_en

⁴⁷ https://www.parmigianoreggiano.com/news/parmesan_ecuador/

8. PROSCIUTTO DI PARMA: PREMIUM PREȚ ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Prosciutto di Parma a fost înregistrat ca DOP în UE la 12 iunie 1996. Pentru a apăra și a asigura calitatea șuncilor lor, producătorii care folosesc și protejează metoda tradițională de prelucrare au format Consorțiul șuncii de Parma în 1963. Consorțiul menține conformitatea la liniile directe de producție, inclusiv selecția precisă a porcilor, pentru a produce un produs de înaltă calitate, autentic și în întregime natural.⁴⁸

În 2021, directorul general al Consorțiului DOP Prosciutto di San Daniele, Mario Cichetti, a declarat: „Am totalizat o producție de 2,6 milioane de pulpe de porc, în creștere cu + 3,1% față de 2020. Vânzările, pe de altă parte, au crescut cu +12,5% , mulțumindu-se cu un volum de peste 2,8 milioane de picioare”.⁴⁹

Să ne uităm la numerele și detaliile, care sunt afișate pe site-ul oficial al Consorțiului șuncii din Parma:

- valoarea producției – 800 milioane EUR
- cifra de afaceri la export – 290 milioane EUR
- venituri din vânzări consumatori – 1.500 milioane EUR
- Firme producătoare de Șuncă de Parma – 140
- ferme de porci – 3600
- abatoare – 78
- lucrători de prelucrare din sector – 3000
- angajați în toată ramura – 5000.⁵⁰

Prețul pulpei de porc de la BEDOGNI EGIDIO S.P.A., care este unul dintre producătorii Consorțiului șuncă de Parma, este de aproximativ 265 EUR.⁵¹

48 <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01601694/document>

49 <https://news.italianfood.net/2022/02/10/prosciutto-di-san-daniele-pdos-sales-back-to-pre-covid-levels/>

50 <https://www.prosciuttodiparma.com/parma-ham-consortium/>

51 <https://www.soloprodottiitaliani.it/salumi/bedogni-egidio-/8675-prosciutto-crudo-di-parma-bedogni--24-mesi-disossatopressato-egidio-bedogni-.html>



Prosciutto Di Parma:
Bedogni Egidio

Sursă:
<https://bedogniegidio.it/>

Sondajul consumatorilor demonstrează că clienții sunt dispuși să plătească mai mult pentru a obține o primă de preț pentru etichetarea DOP. În consecință, aceasta oferă dovada că produsele cu indicații geografice au un impact asupra câștigurilor și a creării de locuri de muncă în zonele rurale.⁵²

9. CELE MAI BUNE PRACTICI POLONEZE

9.1 VODCA POLONEZĂ: “POLISH VODKA” NU ESTE LA FEL CU VODCA DIN POLONIA

În conformitate cu Legea din 2006 privind fabricarea și înregistrarea băuturilor spirtoase, Vodca poloneză a fost protejată mai întâi ca produs polonez distinctiv ca indicație geografice pentru băuturi spirtoase și băuturi alcoolice: & protecție.

În 2013 a intrat în vigoare modificarea din 2006 la „Legea privind fabricarea băuturilor spirtoase și înregistrarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase”. Modificarea a specificat cerințele pentru vodcile pure și aromate, care pot avea pe etichetă indicația geografică „Polska Wódka/Polish Vodka”.

⁵²<https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1334511&fileId=1647280>

DE CE ESTE ASTA ATÂT DE IMPORTANT?

Vodca poate fi făcută din multe materii prime. De asemenea, poate fi produs în toată lumea. Definirea condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească o băutură pentru a fi denumită Vodcă poloneză a fost menită să împiedice producătorii care, de exemplu, importă băuturi spirtoase sau folosesc alte materii prime decât cele tipice pentru regiunea poloneză pentru producția sa, să profite de această denumire.⁵³

Conform definiției din 2013, vodca poloneză este:

- 1) Vodcă care nu conține alți aditivi decât apă sau
- 2) vodcă aromatizată cu o aromă predominantă, alta decât cea a materiilor prime utilizate la producerea sa, care conține agenți de aromatizare naturali și, în cazuri speciale, coloranți, cu un nivel maxim de zahăr exprimat ca zahăr invertit care nu depășește 100 de grame pe litru de pur alcool – obținut din alcool etilic de origine agricolă obținut din grâu, secară, triticele, orz și ovăz – sau cu cartof, cultivat pe teritoriul Republicii Polonia, a cărui fabricație are loc toate etapele pe teritoriul Republicii Polonia și care poate fi învechită pentru a-i conferi caracteristici organoleptice speciale.⁵⁴ În plus, conform criteriilor specificate, Polish Vodka este doar un produs cu inscripția obligatorie Polish Vodka pe eticheta de pe sticlă.

Opțional, pot apărea și acolo:

- marca Asociației Poloneze Vodka (program voluntar)
- sigla UE a Indicației Geografice Protejate
- inscripția „Indicație Geografică Protejată” sau abrevierea PGI (sau. ChOG).

⁵³ <https://www.40procent.pl/13-stycznia-czyli-definicja-polskiej-wodki/>

⁵⁴ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/wyrob-napojow-spirytusowych-oraz-rejestracja-i-ochrona-oznaczen-17313214/art-38>



Wyborowa Vodka îndeplinește cerințele stricte ale Indicației Geografice Protejate – Vodka Poloneză. Este produs după o rețetă tradițională din secară din Polonia, singurul aditiv fiind apa. Sticla este marcată cu inscripția obligatorie, „Polish Vodka” ca indicator al IG.

Sursă: <https://www.portalspozywczy.pl/alkohole-uzywki/wiadomosci/wodka-wyborowa-w-nowej-odslonie,175887.html>

În 2019, a fost semnat un acord UE-China privind protecția reciprocă a primelor 100 de indicații geografice din UE. Polska Wódka a fost inclusă printre primele 100 de indicații geografice protejate europene din China.⁵⁵

⁵⁵ <https://handlextra.pl/artykuly/256683,polska-wodka-to-nie-to-samo-co-wodka-z-polski>

9.2 OSCYPEK PENTRU POLONIA, OSTIEPOK PENTRU SLOVACIA

Oscypek este o brânză de oaie de sezon. Laptele folosit în producția sa provine exclusiv de la oi din rasa Polska Owca Górska (oaie de munte poloneză). Dacă laptele de vacă este folosit în producția de oscypek, acesta poate reprezenta cel mult 40% din laptele folosit la producerea brânzei. Acest lapte provine apoi numai de la vacile din rasa Polska Krowa Czerwona (vacă roșie poloneză) care pasc pe pășunile de munte împreună cu oile. Sezonul de producție a oscypek durează din mai până în septembrie.⁵⁶ Expertiza, tradiția, know-how-ul transmis de la o generație la alta și abilitățile unice și remarcabile ale bacăi (păstori cap) sunt toate legate de producția de Oscypek. Plantele endemice, care pot fi găsite doar în regiunea Podhale, alcătuiesc flora de luncă, pășune și pășune de munte, care are un impact enorm asupra aromei finale a oscypek.

Cererea de înregistrare în oscypek ca DOP a fost depusă de Uniunea Regională a Crescătorilor de Ovine și Caprine din Nowy Targ încă din 2006, însă grupul de producători s-a confruntat cu unele obstacole. După verificarea pozitivă a cererii, Comisia a publicat o versiune prescurtată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Din momentul publicării, timp de șase luni consecutive, toate statele membre interesate de procedură pot obiecta la înregistrarea unei indicații geografice și/sau a denumirii de origine. Guvernul slovac a depus o asemenea obiecție la înregistrarea oscypek. Slovaci se temeau că înregistrarea oscypek le va bloca capacitatea de a produce, vinde și de a obține protecție legală pentru un tip de brânză similar cu oscypek, un tip de brânză slovac produs sub denumirea de oštiepok.⁵⁷

56 <https://www.ppr.pl/rolnictwo/produkcja-zwierzeca/rejestracja-nazwy-oscypek-jako-chronionej-nazwy-pochodzenia-144620>

57 <https://sadecczanin.info/gospodarka/oscypek-nie-tylko-podhale-sadecczyzna-ma-do-niego-prawa?page=0%2C1>

Reprezentanții ministerelor agricole din Polonia și Slovacia au semnat deja un acord în decembrie 2005, recunoscând brânza slovacă și poloneză ca două produse diferite. Conform acestui aranjament, polonezii s-ar putea înregistra în UE oscypek, iar slovaci slovenský oštiepok. Diferențele nu sunt nesemnificative. Oscypek este făcut din lapte de oaie de munte poloneză cu un amestec de până la maximum 40% din lapte de la vaci roșii poloneze, oštiepok poate conține până la 80% lapte de vacă. În al doilea rând, oscypki sunt în formă de con dublu, în timp ce oštiepki sunt în formă de butoi. În al treilea rând, metoda de producție este diferită: oscypki sunt făcute în mod tradițional în bacówka (colibe ciobanilor), în timp ce oštiepki sunt produse la scară industrială de slovaci în fabricile de lapte.⁵⁸



Oscypek

Sursă: <https://www.oscypki.pl/produkt/oscypki/>

Guvernul slovac a susținut că Polonia nu poate înregistra și proteja numele Oscypek, deoarece a devenit un nume generic. În cele din urmă, după negocierile guvernamentale, slovaci au renunțat la obiecțiile opoziției când au primit asigurarea de la Varșovia că numele brânzei va fi folosit doar în poloneză și nu va fi tradus în alte

⁵⁸http://admin.produkty-tradycyjne.pl/dir_upload/site/files/II-PRZEWODNIK-KONSUMENTOW.pdf

limbi. În cele din urmă, slovenský oštiepok și oscypek au fost înregistrate un an mai târziu, în 2008, ca indicație geografică protejată (slovenský oštiepok) și denumire de origine protejată (oscypek).

Oscypek a fost înscris în Registrul Comisiei Europene al denumirilor de origine protejate și al indicațiilor geografice protejate în conformitate cu Regulamentul Comisiei nr. 127/2008 din 13 februarie 2008.⁵⁹



Bacówka din Kuźnice și Kalatówki – Andrzej Staszek – un cioban cu peste 20 de ani experiență, care continuă tradiția familiei de la bunicul său. Descendența sa ascunde rețeta familiei pentru oscypek unic.

Sursă: <https://www.rmfm.com/bajeczna-polska/news,34534,tatry-wycieczka-dla-calej-rodziny-bajeczny-spacer-z-kuznic-pod-giewont.html>

⁵⁹ <https://sadecczanin.info/gospodarka/oscypek-nie-tylko-podhale-sadecczyzna-ma-do-niego-prawa?page=0%2C1#:~:text=Oscypek%20zosta%C5%82%20wpisany%20do%20prowadzonego,z%20dnia%2013%20lutego%202008r.>

9.3 SUPRAVEGHEREA CONFORMITĂȚII CU SPECIFICAȚIILE DIN POLONIA

Verificarea conformității procesului de producție cu specificațiile produselor cu denumire de origine protejată, indicație geografică protejată sau specialități tradiționale garantate, se efectuează la solicitarea producătorului de către inspectori din cadrul Inspectoratului Provincial de Calitate Comercială competent pe plan local. Produse agricole și alimentare (WIJHARS) sau de către inspectorii unui organism de certificare autorizat, care sunt organisme de certificare private (lista disponibilă la <https://www.gov.pl/web/ijhars/wykaz-upowaznionych-jednostek-certyfikujacych>). Alegerea entității de inspecție se face de către producător.

Inspecția de conformitate are ca scop verificarea faptului că produsul este fabricat în conformitate cu cerințele caietului de sarcini. Constă în verificarea faptelor la fața locului, inspectarea documentelor relevante (de exemplu, înregistrările ținute de producător ale diferitelor etape de producție) și/sau interviuarea producătorului pentru a obține informațiile necesare pentru evaluarea faptelor.

Sfera, frecvența și tipul inspecțiilor depind de specificul procesului de producție al unui produs dat (de exemplu, numărul de etape de producție, gradul de prelucrare) și ar trebui specificate în specificațiile produsului de către producători.

Directiva privind cerințele pentru înființarea unui organism de certificare privat cu o bază în Republica Moldova în conformitate cu ISO/IEC 17065:2013 este disponibilă la: https://acreditare.md/public/files/docemente_de_referinta/4-DR-OCpr-04-17065-ed-2.pdf

59 <https://sadeczanin.info/gospodarka/oscypek-nie-tylko-podhale-sadeczczyna-ma-doniego-prawa?page=0%2C1#:~:text=Oscypek%20zosta%C5%82%20wpisany%20do%20prowadzonego,z%20dnia%2013%20lutego%202008r.>



MANUAL III: SISTEM DE SECURITATE ALIMENTARĂ ȘI PROCEDURI DE CERTIFICARE ÎN MOLDOVA

Guvernul reglementează subvențiile, implementează și monitorizează protecția alimentelor, testarea soiurilor de culturi, aprobarea noilor soiuri de pomi fructiferi, precum și politica fiscală, înregistrarea și reglementarea noilor plantări, plus cote de export agricole prin agențiile și organizațiile sale. Atât Institutul de Standardizare, cât și Institutul Științific-Practic de Horticultură lucrează la stabilirea standardelor naționale, dezvoltându-le și armonizându-le pentru a asigura calitatea răsadurilor și producătorilor certificați. Reglementarea și controlul pentru siguranța alimentelor, protecția plantelor și carantină a plantelor, controlul semințelor și calitatea produselor primare sunt efectuate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA). Fiecare regiune are și o Direcție de Supraveghere a Sănătății responsabilă cu implementarea intervențiilor ANSA.⁶⁰

⁶⁰ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/publication/wcms_795508.pdf

1. CADRUL INSTITUȚIONAL ȘI LEGAL

Principalele priorități ale sistemului de reglementare FSS (Regulamente privind siguranța alimentelor și standardele) și de aplicare sunt sănătatea publică și siguranța alimentară. Aceste griji sunt legate de legile comerciale, deoarece bunurile de origine animală sau vegetală pot răspândi boli la oameni. Capacitatea națiunii de a reglementa, supraveghea și controla siguranța importurilor și exporturilor de alimente este demonstrată de capacitatea sa de a monitoriza și controla bolile transmise de alimente.

Măsurile sanitare și fitosanitare din Moldova sunt sub controlul direct a trei instituții: Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Institutul Republican de Stat pentru Carantină Fitosanitară. Siguranța alimentelor intră în responsabilitatea Ministerului Sănătății. Bolile plantelor și combaterea dăunătorilor în Republica Moldova se ocupă de Serviciul de Stat pentru Protecția Plantelor, care face parte din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, și de inspecție, carantină. Certificarea mărfurilor vândute în străinătate se ocupă de Institutul Republican de Stat pentru Carantină Fito-Sanitară (Diagrama 2).

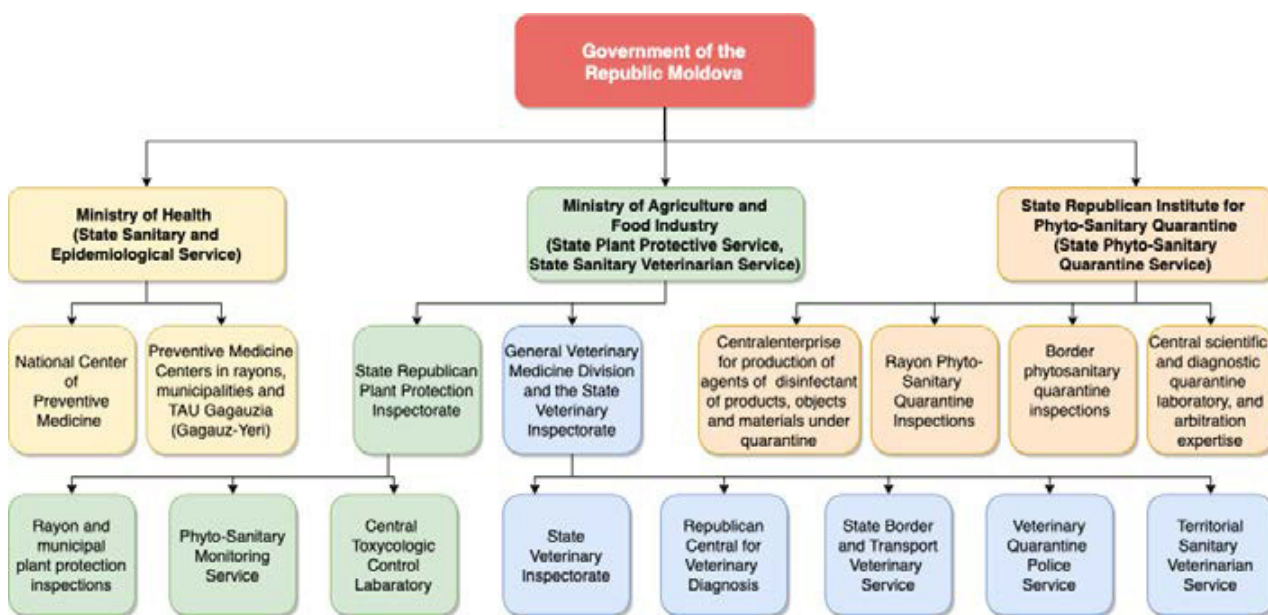


Diagrama 2: Moldova's institutional structure for managing sanitary and phytosanitary measures

Sursă: <http://web.worldbank.org/archive/website01535/WEB/IMAGES/MDFOOD-2.PDF>

Institutul Național de Standardizare și Metrologie, uneori cunoscut sub numele de „Standardul Moldovei”, se ocupă de reglementarea tuturor standardelor din Moldova, în special a celor legate de alimentație. Atribuțiile fiecăreia dintre aceste instituții, inclusiv certificarea, sancționarea și pedepsirea, sunt conturate în diferite legi moldovenești. Fiecare lege este însoțită de norme de implementare publicate de ministerele sau agențiile publice relevante.

Moldova are două categorii de cerințe de certificare. Prima se referă la certificarea de clasă (sanitar, fitosanitar și veterinar) eliberată de agențiile responsabile cu măsurile SPS. Al doilea se referă la certificarea conform căreia produsele sunt conforme (evaluarea conformității) cu cerințele **Standardului Republicii Moldova**. Guvernul afirmă că cerințele de certificare sunt identice pentru produsele locale și cele importate. Capitolul următor descrie în detaliu certificatul de conformitate, certificatele sanitare și fitosanitare.

1.1 CERTIFICAT DE CONFORMITATE

Certificatul de conformitate sau Certificatul de conformitate sau CoC este un document care atestă că un produs identificat corespunzător a fost supus procedurilor de evaluare a conformității și că produsul îndeplinește cerințele specificate aplicabile unui anumit domeniu. Aceste cerințe sunt specificate în legile corespunzătoare.

Politicele din sectorul plantelor sunt precizate la

<https://maia.gov.md/ro/content/politici-%C3%AEn-sectorul-vegetal>.

Politici din sectorul zootehnic pot fi găsite pe

<https://maia.gov.md/ro/content/politici-%C3%AEn-sectorul-zootehnic>.

Evaluarea conformității produsului în Republica Moldova se realizează conform Legii nr. 235 din 01.12.2011. Link către lege:

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95243&lang=ro.

Poate fi obligatoriu sau voluntar.

Lista produselor obligatorii este reglementată de HOTĂR REA Nr.1469 din 30-12-2004 privind aprobarea Nomenclatorului produselor din domeniul reglementat, supuse certificării obligatorii de conformitate. Lista completă de produse, care numără 244 de poziții, pentru certificarea obligatorie de conformitate este disponibilă la adresa https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=31483&lang=ro

Câteva exemple sunt: lapte și smântână degresate, fără adaos de zahăr sau alți îndulcitori, lapte și smântână din lapte, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori (îndulcitori), brânzeturi și caș, miere naturală, unt și alte substanțe grase din lapte: Paste lactate pentru tartine, cafea, chiar prăjite sau decofeinizate; capsule de cafea, înlocuitori de cafea care conțin cafea, indiferent de proporțiile amestecului, ceai, chiar aromatizat etc.⁶¹



Produse pentru
Certificarea de
Conformitate obligatorie

Sursă:
https://www.freepik.com/premium-photo/dairy-products-milk-cheese-butter-fruits-with-honey-background-hay-various-types-c_16295003.htm

- Procesul de certificare este realizat pentru a atinge următoarele obiective:
 - a) să faciliteze colaborarea economică, tehnico-științifică internațională și integrarea pieței, oferind totodată cadrul necesar agenților economici pentru a opera pe piața Republicii Moldova;

61 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=31483&lang=ro

- b) pentru a proteja securitatea națională, a preveni fraudă, a susține drepturile, a atinge obiectivele populației pentru viață, sănătate și prosperitate și pentru a proteja mediul;
- c) să se protejeze împotriva pătrunderii pe piața internă a mărfurilor inferioare sau contrafăcute;
- d) să ajute consumatorii în luarea deciziilor despre produse;
- e) să verifice afirmațiile furnizorilor cu privire la calitatea produsului.⁶²

De exemplu, Legea nr. 237 din 08.11.2018 (vezi mai sus Politici în sectorul plantelor) privind controlul conformității cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete descrie cerințele de calitate și certificatul de conformitate pentru această grupă de produse.

Controlul privind respectarea cerințelor de calitate a produselor se efectuează de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, inclusiv subdiviziunile teritoriale.

Verificările de conformitate sunt efectuate selectiv, pe baza unei analize de risc și cu o frecvență adecvată. Organul de control întocmește și urmărește planul de efectuare a controalelor la etapele lanțului alimentar conform metodologiei privind controlul de stat asupra activității întreprinzătorului pe baza analizei riscurilor aferente domeniului de competență al Agenției Naționale. pentru Siguranța Alimentelor, aprobată de Guvern.

- Controalele se stabilesc după următoarele criterii de risc:

a) natura produsului, perioada de producție, prețul produsului, condițiile climatice, operațiunile de ambalare și manipulare, condițiile de depozitare, țara de origine, mijlocul de transport și volumul lotului;

62 https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/mol_e/wtacmol31_leg_4.pdf

- b) cifra de afaceri, localizarea agentului economic în lanțul alimentar, volumul sau valoarea produselor comercializate, gama de produse, zona de livrare sau tipul operațiunilor efectuate, precum depozitarea, sortarea, ambalarea sau comercializarea;
- c) perioada de activitate în domeniul respectiv;
- d) data ultimei inspecții și constatările respective, inclusiv numărul și tipul defectelor constatate, calitatea obișnuită a produselor comercializate și nivelul echipamentului tehnic utilizat;
- e) fiabilitatea sistemului de asigurare a calității produsului sau a sistemului de autocontrol al agentului economic;
- f) locul controlului, în special pentru punctele de intrare în țară sau locul unde se ambalează sau se încarcă produsele.

- Existența unui certificat de conformitate a calității fructelor și legumelor proaspete conform art. 15 este considerat un factor de reducere a riscului de nerespectare a cerințelor de calitate pentru produse.
- Analiza riscului se realizează conform informațiilor conținute în baza de date și include o clasificare a agenților economici în funcție de criteriile de risc.
- Organul de control va elabora, în prealabil, procedurile de estimare a riscurilor de nerespectare a cerințelor de calitate a loturilor și, pe baza unei analize de risc pentru fiecare categorie de risc, lista agenților economici, cu indicarea riscului; criteriul și periodicitatea efectuării controalelor.

CERTIFICATUL DE CONFORMITATE A CALITĂȚII FRUCTELOR ȘI LEGUMELOR PROASPETE

- Certificatul de conformitate a calității fructelor și legumelor proaspete se eliberează, la cerere, pe baza rezultatelor controlului. Acest certificat este un document opțional, pe care agenții economici îl pot obține pentru produsele destinate importului, exportului/reexportului sau în alte cazuri în care agentul economic dorește să ateste suplimentar că produsele îndeplinesc cerințele de calitate.

- Certificatul de conformitate a calității fructelor și legumelor proaspete se eliberează gratuit de către organul de control pe hârtie, cu semnătură olografă, sau în format electronic, cu semnătură electronică.⁶³
- Fiecare certificat de conformitate a calității fructelor și legumelor proaspete eliberat are un număr de ordine, ștampila organului de control și semnătura persoanei autorizate în acest scop.⁶⁴

Evaluarea conformității se realizează de către organismele de certificare a produselor, acreditate conform SM SR EN ISO/IEC 17065:2013. Lista tuturor organismelor de certificare din Moldova este disponibilă la următorul link:

<https://acreditare.md/public/files/registre/1-Registru-OCPR-ACREDITATE-18.05.2020.pdf> & pe site-ul Centrului Național de Acreditare al Republicii Moldova (CNARM)

https://acreditare.md/ru/register_category/organisme-de-certificare-a-produselor/



Example of Certificate of Conformity

Sursă: <https://5mglobal.com/type-approval-moldova/>

⁶³ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=378506>

⁶⁴ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=378506>

1.1.1 MARCA DE CONFORMITATE

Marca de conformitate SM se aplică numai de către producător sau reprezentantul autorizat al acestuia, conform principiilor și regulilor stabilite de Legea nr. 235 din 01.12.2011. Mărcile naționale de conformitate pentru certificarea obligatorie (statutară) și voluntară în Sistemul Național de Certificare sunt elaborate de organismul național de certificare. Imaginea grafică, dimensiunile și regulile de utilizare ale mărcilor naționale de conformitate se stabilesc în conformitate cu standardul respectiv.

Mărcile naționale de conformitate sunt proprietatea organismului național de certificare și sunt folosite pentru marcarea produselor certificate conform regulilor Sistemului Național de Certificare și conform prezentei legi.

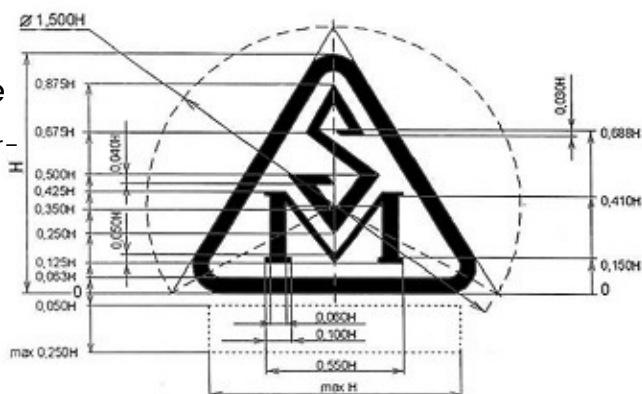
Dreptul de utilizare a mărcilor naționale de conformitate este transferat furnizorilor de către organismul național de certificare pe baza acordului de licență, întocmit și semnat în conformitate cu regulile Sistemului național de certificare.

Informațiile privind mărcile naționale de conformitate înregistrate se publică, în modul prescris, pentru a asigura protecția lor juridică.

Marca SM (Figura 1) de conformitate națională, care demonstrează că produsul este conform cu reglementările tehnice sau standardele prevăzute de legislație.⁶⁵

Figura 1: SM stem arca de concomitate

Sursă: <https://madein.md/en/news/other-news/certification-of-food-products-in-moldova>



⁶⁵http://repository.utm.md/bitstream/handle/5014/1527/Conf_UTM_2016_I_pg306_309.pdf?sequence=1&isAllowed=y

1.1.2 ETAPELE CERTIFICĂRII PRODUSULUI

Certificarea produsului se realizează prin următoarele etape:

1. Depunerea cererii de certificare a produsului

Pentru efectuarea certificării solicitantul depune o cerere la organismul de certificare set de documente normative pentru a fi certificate produsele finite. Lista documentelor poate fi găsită la:

<http://e-cmac.md/serviciu-certificare-produse/#1506885692446-b5d105ed-1092>

- Chestionar de autoevaluare completat de solicitant (dacă este cazul)
- Copie după extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice și certificatul de înregistrare a întreprinderii
- Copie a Autorizației de Operare
- Copie a avizului de sănătate și a rapoartelor de testare (dacă este cazul)
- Copie după autorizația sanitar-veterinară (pentru produse de origine animală)
- Copie după licența de activitate (dacă este prevăzut de lege)
- Instruire tehnologică sau schemă tehnologică
- Lista unităților de măsură și date privind verificarea acestora
- Lista echipamentelor
- Orice alte documente legate de calitatea produsului

2. Analiza cererii și a documentelor depuse

Organismul de certificare examinează cererea și în termen de maximum 15 zile de la data îndeplinirii obligațiilor contractuale ia decizia privind cererea și informează solicitantul despre aceasta.

3. Decizie asupra cererii

Toate documentele depuse de solicitant sunt examinate de experții organismului de certificare. În cazul în care documentele sunt clare și concrete, contractul de certificare se încheie între solicitant și organismul de certificare.

4. Identificarea produsului

Se formează o echipă de experți din cadrul organismului de certificare pentru a merge la companie și a identifica produsele de certificat.

5. Prelevarea de probe

Eșantionul se stabilește prin procedura de prelevare, cu respectarea regulilor de identificare și depozitare, marcarea, sigilarea probelor pentru testare și documentarea procedurii de prelevare se efectuează conform documentului normativ respectiv de către expertul sau reprezentantul organismului de certificare.

6. Efectuarea probelor de probe

Testele în scopul certificării produselor din zona reglementată sunt efectuate în laboratoare de testare acreditate și desemnate. Testele în scopul certificării se efectuează în conformitate cu programul de încercări întocmit de organismul de certificare.

7. Evaluarea procesului de producție

În funcție de schemele de certificare, se evaluează procesul de producție. Evaluarea procesului de producție se efectuează în conformitate cu procedurile elaborate de organisme de certificare a produselor.

8. Revizuirea rezultatelor evaluării

Organismul de certificare, pe baza examinării tuturor informațiilor culese în timpul procesului de evaluare și a oricăror alte informații, ia decizia de a elibera certificatul de conformitate.

9. Decizie privind eliberarea certificatului de conformitate

În cazul unei decizii pozitive, organismul de certificare întocmește certificatul de conformitate și îl înregistrează în registrul certificatelor de conformitate emise.

10. Eliberarea certificatului de conformitate

Certificatul de conformitate pentru produse se eliberează pentru grupe omogene de produse care sunt fabricate de același producător și certificate în conformitate cu unele și aceleași cerințe ale documentelor normative.

11. Evaluarea periodică a produselor certificate

Evaluarea periodică a produselor certificate este efectuată pentru a evalua dacă procesele continuă să îndeplinească cerințele în baza cărora au fost certificate și dacă deținătorul certificatului de conformitate respectă regulile de utilizare a mărcii naționale de conformitate MS și prevederile din contractele încheiate.⁶⁶

Durata serviciului depinde de categoria de produse **supuse evaluării conformității (certificare)**, de metodele de evaluare aplicate și de timpul necesar pentru efectuarea testelor de laborator, variind de la 3 la 30 de zile.

Certificatul de conformitate se eliberează în cel mult **5 zile** de la obținerea rezultatelor încercărilor efectuate de laborator.⁶⁷

1.2 ANSA CERTIFICAREA INOFENSIVITĂȚII PRODUSELOR DE ORIGINE ANIMALĂ ȘI VEGETALĂ

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor din Republica Moldova (NFSA), cunoscută și ca ANSA (Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor), are autoritate de reglementare și control asupra standardelor veterinare, creșterea animalelor, protecția plantelor, carantină fitosanitar, controlul calității semințelor, controlul calității produselor alimentare, și hrana animalelor. În 2016, NFSA, care își are birourile administrative în Chișinău, capitala țării, a lucrat la BCP-uri cheie și a monitorizat unitățile de carantină interioare.⁶⁸

⁶⁶http://repository.utm.md/bitstream/handle/5014/1527/Conf_UTM_2016_I_pg306_309.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁶⁷ <http://e-cmac.md/serviciu-certificare-produse/#1506885692446-b5d105ed-1092>

⁶⁸ https://unece.org/fileadmin/DAM/trade/Publications/ECE_TRADE_433E.pdf

1.2.1 CERTIFICAT SANITAR-VETERINAR

Prevederile Hotărârii Guvernului nr.385 din 25 iunie 2009 privind unele măsuri pentru organizarea și efectuarea certificării sanitar-veterinare și Ordinul ANSA nr.158 din 8 octombrie 2013, privind aprobarea Regulamentului de stabilire a normelor sanitar-veterinare și unele formulare tipizate, reglementează standardele care trebuie respectate la eliberarea certificatelor sanitar-veterinare.

Pentru determinarea stării de sănătate a animalelor și a siguranței produselor alimentare de origine animală și a altor produse supuse supravegherii sanitare, certificarea sanitar-veterinară se efectuează așadar pe baza controlului sanitar-veterinar, a investigațiilor de laborator, precum și a altor -masuri veterinare. Este obligatoriu pe piața locală ca toate produsele alimentare de origine animală destinate consumului uman să fie însoțite de certificatul sanitar-veterinar formular F2.69

Certificat sanitar-veterinar Form 2

Sursă:

http://old.ansa.gov.md/uploads/files/Siguranta/Certificat%20San-Vet_%20F-2.jpg

REPUBLICA MOLDOVA
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR
Supravegherea Sanitară Veterinară de Stat
(autoritatea emitentă)
Raionul/municipiul _____
CERTIFICAT SANITAR-VETERINAR
Formularul 2
Seria AV Nr. _____ Din „ _____ ” 20 _____
Eu, subsemnatul medic veterinar, am eliberat prezentul Certificat _____
(cu) - denumirea persoanei juridice sau fizice și prenumele persoanei fizice)
și certific că _____
(denumirea și starea mărfii)
în cantitate (locuri) de _____ cu greutate de _____ kg
tipul ambalajului (marcaj/eticheta) _____
Originea mărfii _____
care provine din _____
a fost supus expertizei sanitare veterinare și este admisă pentru: _____
Mărfă este expediată la _____
cu transportul _____
pe ruta _____
Mărfă a fost supus (după caz) examenului suplimentar de laborator _____
NOTE SPECIALE: _____
Medic Veterinar _____
L.Ș. _____
Falsificarea prezentului document se pedepsește conform legislației în vigoare.

Cererea de certificare sanitar-veterinară se poate aplica prin <https://servicii.gov.md/en/service/003000948>, care include 6 etape:

1. Depunerea cererii

Solicitantul va depune cererea la biroul ANSA la următoarea adresă: str. Mihail Kogălniceanu 63 MD-2009, mun.Chișinău, Republica Moldova sau la următoarea adresă de e-mail: info@ansa.gov.md

2. Plata taxei

Solicitantul (sau reprezentantul său legal) plătește taxa prin serviciul MPay sau la bancă. În cazul în care taxa se plătește la bancă, solicitantul prezintă dovada de plată la recepționar la ghișeu pentru a fi încărcat în sistem, sau o încarcă personal în sistem.

3. Completarea cererii și încărcarea documentelor

4. Examinarea cererii

Autoritatea emitentă (specialistul din subdiviziunea teritorială ANSA) deschide dosarul, examinează cererea și documentele însoțitoare și verifică respectarea condițiilor.

5. Eșantionare și investigare

În momentul în care specialistul (medicul veterinar oficial) a prelevat probe și le-a trimis la laborator, solicitantul va primi o notificare în care se vor indica analizele de laborator solicitate și costul acestora. Solicitantul plătește laboratorului plata suplimentară prin serviciul Mpay sau la bancă în termenul stabilit.

6. Eliberarea permisului

Specialistul (medicul veterinar oficial) pe baza expertului veterinar și/sau a rezultatelor negative de laborator întocmește, semnează și transmite solicitantului autorizația, iar solicitantul (reprezentantul legal) primește o notificare electronică, descarcă avizul și confirmă primirea documentului.

1.2.2 CERIFICAREA INOFENSIVITĂȚII PRODUSELOR ALIMENTARE DE ORIGINE VEGETALĂ

Materiile prime agricole, produsele alimentare și hrana animalelor de origine vegetală, puse la dispoziție pe piață, în procesul de producție, transport sau depozitare a cărora au fost utilizate produse fitosanitare și/sau îngrășăminte, trebuie să corespundă reglementărilor sanitare. Atestarea conformității materiilor prime agricole de origine vegetală, inclusiv a legumelor și fructelor proaspete, și a furajelor pentru animale de origine vegetală cu standardele sanitare se realizează pe baza unor teste efectuate de un laborator acreditat în acest sens. La solicitarea agentului economic, conformitatea poate fi certificată suplimentar prin **certificatul de inofensivitate**.⁷⁰

Descrierea procesului de obținere a certificatului de inofensivă este disponibilă la adresa

<https://servicii.dev.egov.md/en/service/ID470>

Pe baza testelor efectuate de laboratorul acreditat <https://acreditare.md/ru/>, se atesta conformitatea materiilor prime agricole de origine vegetală, inclusiv a legumelor și fructelor proaspete. ⁷¹

Certificat de inofensivitate

Sursă: <http://old.ansa.gov.md/ro/autorizari-si-certificate.html>



⁷⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107641&lang=ro

⁷¹ <https://madein.md/news/diverse/ce-certificate-trebuie-sa-insoteasca-un-produs-alimentar-in-moldova>

1.3 STANDARDE ISO

STANDARD ISO 9001

Republica Moldova oferă Certificarea Fundației ISO 9001 celor care își pot demonstra competența în Sistemul de Management al Calității (SMC). Standardul ISO 9001 subliniază cerințele pe care trebuie să le îndeplinească o afacere pentru a implementa un SMC. Afacerile care aderă la standardul ISO își îmbunătățesc operațiunile prin QMS pentru a satisface așteptările clienților. Cea mai recentă modificare a standardului a fost făcută publică în 2015. Organizațiile care au obținut certificarea ISO 9001:2015 trebuie să creeze, să gestioneze și să mențină QMS pentru a adera la standard..⁷²

Avantajele certificării sistemului de management al calității:

- satisfacerea cerințelor clienților, partenerilor de afaceri și cerințelor legale,
- creșterea credibilității și încrederii în calitate a produselor/serviciilor,
- creșterea satisfacției clienților,
- o mai bună înțelegere a proceselor organizației, ceea ce presupune angajamentul ferm al managementului, definirea clară a responsabilităților și autorităților, îmbunătățirea comunicării interne și externe, utilizarea mai eficientă a resurselor și reducerea costurilor de neconformitate,
- crearea cadrului pentru îmbunătățirea continuă..⁷³

⁷² <https://unichrone.com/md/iso-9001-foundation-training>

⁷³ https://www.isotrans.ro/iso-9001-2015/?gclid=Cj0KCQiAsdKbBhDHARIsANJ6-jeXsi657O0VVa4Aexosqnt8d_-_jjf4UUuBczKYbh4J4amx2QExIkCEaAlIkeALw_wcB

STANDARD ISO 22000

ISO 22000 permite dezvoltarea unui sistem de management al siguranței alimentelor care să includă principiile HACCP și cerințele de siguranță alimentară (comunicarea în cadrul companiei, comunicarea cu furnizorii și clienții, condițiile de depozitare, accesul la informațiile/serviciile furnizate despre alimente, dezvoltarea de noi produse/servicii alimentare).



7 principii ale HACCP

Sursă: <https://www.youtube.com/watch?v=UBVRrXQxh7E>

Siguranța alimentară este conceptul conform căruia produsele alimentare nu vor provoca daune consumatorilor dacă sunt produse și/sau consumate în conformitate cu reglementările.

Următoarele principii HACCP dezvoltate de Comisia Codex Alimentarius găsesc ecouri în cerințele standardului ISO 22000:

- Coordonarea analizei de risc
- Definirea punctelor critice de control (CCP)
- Definirea normelor/standardelor critice
- Definirea unui sistem de monitorizare pentru controlul CCP

- Definirea acțiunilor corective care trebuie întreprinse dacă monitorizarea arată că anumite CCP nu sunt sub control
- Determinarea metodelor de control pentru implementarea eficientă a sistemului HACCP
- Definirea documentației aferente tuturor procedurilor și înregistrărilor conform acestor principii și implementarea acestora
- Aplicarea acestor principii duce la identificarea, evaluarea și controlul tuturor pericolelor (fizice, chimice sau biologice) care pot apărea în produsele alimentare de-a lungul lanțului alimentar.⁷⁴

OC produse din cadrul Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” Snejana Muzîca sau E-CMAC, care este organism de certificare în Moldova, oferă servicii de evaluare pentru obținerea certificării conform standardelor internaționale ISO 9001 și ISO 22000.

Beneficiari: orice persoană juridică, indiferent de forma de organizare și de proprietate, din Republica Moldova.

Prestarea serviciilor: serviciul este prestat pe baza unui contract de servicii încheiat după depunerea unei cereri și plata serviciilor.

Cererea poate fi depusă la Organismul de Certificare a Sistemelor de Management, atât în format hârtie, cât și în format electronic, la adresa – st. E. Coca, 28, mun. Chișinău.

Termen de prestare a serviciului: analiza cererii se realizează în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării. Timpul necesar finalizării auditului este coordonat cu clientul la momentul înregistrării cererii, dar nu va depăși o luna de la ședința de închidere a auditului, la locul auditului.⁷⁵

⁷⁴<https://topconsulting.md/ru/service/iso-22000/>

⁷⁵<http://e-cmac.md/ru/serviciu-certificare-sisteme-de-management/#1506887352818-a1d4cda5-b551>

Lista documentelor solicitate este:

- Chestionar pentru Sisteme de Control
- Fisa informativă pentru sisteme de control
- Model de aplicație pentru sisteme de control

Pentru mai multe informații accesați linkul:

<http://e-cmac.md/ru/serviciu-certificare-sisteme-de-management/#1506887352818-ald4cda5-b551>

1.4 CERTIFICAT – ECO

Producătorul trebuie să depună o cerere la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale. Apoi vizitează organismul de inspecție și certificare odată ce Ministerul a aprobat cererea. Producătorul are obligația de a furniza ministerului documente care să ateste dreptul de proprietate asupra terenului pentru producție ecologică, înregistrarea sa ca entitate și crearea unui plan de afaceri pentru firma sa care să respecte standardele de producție de mediu. Organismul de inspecție și certificare va verifica terenurile producătorului în termen de o lună. Perioada de conversie începe apoi după ce firma semnează acordul cu organismul de inspecție și certificare (3 ani pentru culturile perene și 2 ani pentru culturile anuale). Fermierul obține un certificat care confirmă că produsele sale sunt ecologice după timpul de conversie.⁷⁶

Organismele de certificare a produselor ecologice sunt determinate și de Centrul Național de Acreditare al Republicii Moldova (CNARM)
https://acreditare.md/en/register_category/organisme-de-certificare-a-produselor-ecologice/

⁷⁶ <https://madein.md/en/news/eco-madein-md/eco-certification-in-moldova>

Cele două organisme de certificare sunt: Organismul de Certificare a Produselor Ecologice „Certificat Eco” Alexandrina Levinscaia și Organismul de Certificare a Produselor Ecologice „Control Union Dnjestr” SRL Oana Cornea. Scopul principal al activității Organismului de Certificare a Produselor Ecologice „Certificat Eco” este de a oferi o garanție că produsele certificate de acesta sunt conforme cu standardele/documentele normative în vigoare privind agricultura ecologică, iar procesul de certificare se desfășoară în o modalitate independentă, nediscriminatorie, transparentă și credibilă pentru consumator.⁷⁷

Legislația națională privind producția agroalimentară ecologică este următoarea:

- Legea nr. 115 din 09.06.2005 privind producția agroalimentară ecologică descrie regulile, metodele și condițiile de producție agroalimentară ecologică. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115169&lang=ro
- HG nr. 149 din 10.02.2006 pentru punerea în aplicare a Legii producției agroalimentare ecologice, disponibil la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=114152&lang=ro
- HG nr. 1078 din 22.09.2008 privind aprobarea Regulamentului tehnic „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor”, disponibil la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=114208&lang=ro
- HG nr. 884 din 22.10.2014 pentru aprobarea Regulamentului de utilizare a activității naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”, disponibil la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=114734&lang=ro

⁷⁷ <https://certificat-eco.md/>



MANUAL IV: BIODIVERSITATEA CULTURELOR DIN MOLDOVA ȘI POTENȚIALUL LOR DE EXPORT PE PIAȚA UE

1. BIODIVERSITATEA CULTURILOR AGRICOLE DIN MOLDOVA

Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecția Plantelor din Chișinău (IGFPP), Institutul de Cercetare în Horticultură și Tehnologii Alimentare (ISPHTA), Institutul Public de Cercetare pentru Culturile de Câmp „Selecta” (Selecta) și Institutul de Fitotehnologie „Porumbeni” toate menținerea câmpurilor experimentale și a colecțiilor de semințe în care se păstrează ex-situ biodiversitatea agricolă pentru legume a Republicii Moldova.

Cele mai variate culturi cultivate în Moldova sunt porumbul (*Zea mays* L.) – 279 de soiuri, plus 50 de soiuri de porumb dulce (inclusiv 3 soiuri super-dulci), floarea soarelui (*Helianthus annuus* L.) – 212 soiuri, tomate (*Solanum lycopersicum* L.) .) – 193 de soiuri (dintre care 16 soiuri de roșii cherry), și struguri (109 soiuri), conform Catalogului soiurilor de plante al Republicii Moldova.

Există 77 de soiuri diferite de mere, 63 de diferite tipuri de ardei (dintre care trei sunt iute), 57 de tipuri diferite de castraveți, 37 de tipuri diferite de cireșe (și 13 tipuri diferite de vișine), 35 de tipuri diferite de pepene verde, 16 diferite tipuri de pepene galben, 34 de feluri diferite de nucă, 30 de tipuri diferite de ceapă (2 albe, 2 roșii și 1 dulce), 30 de tipuri diferite de prune, 26 de tipuri diferite de mazăre, 24 de tipuri diferite de pere, 24 de tipuri diferite de piersici, 21 de feluri diferite.

Mai jos este prezentată lista soiurilor de culturi străine cu un potențial de export estimat ridicat și a soiurilor de culturi moldovenești potrivite pentru cultivare în raioanele Căușeni și Ștefan-Vodă, alături de cele al căror potențial de export necesită investigații suplimentare.⁷⁸

1.1 FRUCTE

Mere și pere

Soiurile străine de mere precum FLORINA, FUJI, GALA, GOLDEN DELICIOUS, GRANNY SMITH, IDARED, JONAGOLD, RED DELICIOUS și REINETTE SIMIRENKO reprezintă în prezent majoritatea exporturilor țării. Pentru a stabili potențialul de export al soiurilor locale, sunt necesare mai multe cercetări. Lista include soiurile tradiționale locale de lungă durată CALVIL DE ZPAD, DOMNETI, NITRE și IGANCA, care sunt întreținute de ISPHTA.

Soiurile timpurii HELIODOR și ZORKA, SOKROVICE obișnuit și BUTIRRA DE ROMA și NOIABRSKAIA și VÎSTAVOCINAIA târziu se numără printre soiurile de pere moldovenească recomandate pentru cultivare în Căușeni și regiunile Ștefan-Vodă. Soiul de pere XENIA, care este probabil listat în catalog sub denumirea de NOIABRSKAIA, a fost testat în Olanda împotriva cunoscutului soi Conference și a avut rezultate excelente.

78 Biodiversity of crops in Moldova and their expiry potential by Alexandra Godina, August 2022

Soiul de pere XENIA, care este probabil listat în catalog sub denumirea de NOIABRSKAIA, a fost testat în Olanda împotriva cunoscutului soi Conference și a avut rezultate excelente. Datorită rezistenței sale la arsuri bacteriene, crusta de pere, boli fungice și îngheț, acest soi este poate cel mai promițător pentru producție și export.



Pere Xenia

Sursă: <https://www.freshplaza.com/europe/article/9244454/focus-this-year-on-expanding-sales-of-xenia-pears-in-southern-europe/>

ISPHTA deține următorii portaltoi de mere înregistrați: MR DE PDURE I SOIURILE, OMOLOGATE, M-4, M-7, M-9, M-26, M-106, și BUD 62-396.

ISPHTA deține următorii portaltoi de pere înregistrate: PR SLBATIC, GUTUI vârf A, GUTUI vârf BA 29 și PR FRANC (*Pyrus communis* L). Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe a propus cultivarea următoarelor soiuri de mere în Moldova pentru anul 2022 care sunt listate în Catalogul Frumatis UE: GALA SCHNITZER, BAIGENT, GOLDEN KLON B, GOLD PINK, RED IDARED, NAJDARED, RENO 2, EVASNI, TOPAZ ROSIU, SIRIUS, portaltoi de măr japonez (*Malus floribunda*) HONEYCRISP, LUNA, MORGENDUFT DALLAGO, GALMAC și BAY 3484; PROFESOR SPRENGER, SENTINELA ROSIE, GOMMA DE AUR, G 11, G 41 și G 202.

Se recomandă următoarele pere: SANTA MARIA, CARMEN, ALEXANDER LUCAS și MAX RED JOJO, JOJO, HAGANTA, TOPEND PLUS, PRESENTA, TOPFIVE, TOPTASTE, BARTLETT, UTA, HROW SWEET și HAROMA. În prezent sunt testate numeroase tipuri suplimentare.⁷⁹

⁷⁹ Biodiversity of crops in Moldova and their expiry potential by Alexandra Godina, August 2022

Strugurii de masă

Institutul de Cercetare în Horticultură și Tehnologii Alimentare (ISPHTA) menține mai multe soiuri locale de struguri, printre care KIMI LUCISTÎL și CODREANCA, care sunt considerate cele mai bune pentru consum în stare proaspătă, precum și noile soiuri fără semințe APIREN, care sunt potrivite atât pentru consumul în stare proaspătă, cât și pentru producția de stafide. Printre aceste soiuri se numără APIREN ROZ, APIREN ALB, APIREN NEGRU DE GROZETI, APIREN ROZ TIMPURIU și APIREN BASARA ALB DE SURUCENI, MOLDOVA, iar un soi proaspăt numit MUSCAT DE BUGEAC sunt alte soiuri regionale apreciate cu potențial de export. Următoarele soiuri întreținute de ISPHTA provin din alte țări, dar sunt totuși considerate de înaltă calitate: ROMULUS, VICTORIA, MUSCAT DE HAMBURG și CARDINAL (origine SUA).



Strugurii Codreanca

Sursă:

<https://moldovafruct.md/en/product-category/fruit-suppliers/struguri-de-masa/>

Prune

Printre soiurile locale se numără soiurile timpurii CHIINIOVSCAIA RANNIAIA, POZDNIAIA HRAMOVA (care are cea mai lungă perioadă de valabilitate), UDLINIONNAIA (prelungită valabilitate), VINETE DE MOLDOVA (prelungită), VINETE DE COSTIUJENI (nou, lungă valabilitate) și PAMIATI VAVILOVA. soiuri cultivate de ISPHTA și recomandate pentru cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă.

Deși potențialul său de export trebuie investigat în continuare, noua varietate SUPER PREZIDENT cu o perioadă de valabilitate extinsă pare a fi destul de promițătoare.

Soiurile de prune menționate în Catalogul Frumatis al UE recomandate pentru Moldova să le cultive includ prunele japoneze CRIMSON GLO și ANGELENO, precum și portaltoiul REPLANTPAC (Prunus cerasifera x Prunus dulcis).

Caise

Soiurile timpurii cu termen de valabilitate mai lung includ VASILE COCIU (nou) și CODREAN. Soiurile locale cultivate de ISPHTA și recomandate pentru cultivare în zonele Căușeni și Stefan-Vodă includ soiuri cu termen scurt de valabilitate (care ar putea fi luate în considerare pentru uscare și alte procesări), precum BUCURIA foarte timpurie, DETSKI timpuriu, CHIINIOVSCHI RANNII, MOLDAVSCHII OLIMPIE., NADEJDA și CODREAN (recomandat pentru gustul său excelent). KRASNOCIOKII (origine necunoscută, termen de valabilitate scurt, dar recomandat pentru gustul său excelent) și DACIA (perioada de păstrare lungă, recomandată pentru bunul său gust) sunt două exemple de soiuri medii. Soiurile târzii includ soiurile cu termen de valabilitate scurt COSTIUJENSCHII și RADUGA și SULMONA (perioada de valabilitate lungă).

Piersici

Soi cu termen de valabilitate limitat (poate fi luat în considerare pentru procesare): foarte timpuriu ALB TIMPURIU, timpuriu CODRU, IULSKI și UROJAINÎI JOLTÎI, mediu MOLDOVA și SOFIA, și sugerat pentru cultivare în raioanele Căușeni și Ștefan-Vodă și sunt întreținute de IPSHTA. Perioadele de valabilitate ale variantelor târzii GLBENICA și MOLDAVSCHII POZDNII sunt mai lungi. Soiurile populare de piersici produse în Moldova care nu sunt listate în catalog includ: MADELEINE POUYET (Franța), SPRINGCREST, COLLINS, CARDINAL, JERSEYLAND, REDHAVEN, SUNCREST și FAYETTE (origine SUA), FLACARA și SUPERBA DE TOAMNĂ (de la Stația de Cercetare Băneasa, România).

Gutui

AURIU, CODREANCA, COMETA, IANTARNAIA MOLDAVII, IUJANKA, OLGA, URUNCIUKSKAIA, UROJAINAIA, UROSOK și ZAREA sunt câteva dintre tipurile regionale pe care ISPHTA le menține.

În plus, ISPHTA deține următorii portaltoi înregistrați: GUTUI vârf BA 29 și GUTUI FRANC (*Cydonia oblonga* Mill.).

Cireșe

Cireșe dulci (*Prunus avium* L)

Soiurile care ar putea fi recomandate la export includ KORDIA, REGINA, LAPINS, VERA® și TAMARA. Trei dintre aceste soiuri sunt înregistrate în Moldova: KORDIA timpurie (Originea Institutul de Cercetare și Ameliorare Pomologie, Republica Cehă, întreținută de ISPHTA) și LAPINS (Origine Bulgaria, întreținere American genetics S.A. Seed breeding&production) și ulterior soiul REGINA (Origine Italia, întreținută de ISPHTA).

Soiurile locale incluse în Catalogul Soiurilor de Plante din Republica Moldova sunt LIVĂDEANCA, MASLOVSKAIA și RECORD, toate întreținute de ISPHTA.

Varietatea RECORD are cea mai lungă durată de stocare, ceea ce este important pentru export. Produce boabe de culoare roșie-crem de 6-7g de bună valoare gustativă.

Din păcate, nu există o descriere a altor soiuri locale moldovenești din Catalog, sunt necesare cercetări suplimentare pentru a investiga potențialul lor de export.

Cireșe Kordia

Sursă:

<https://www.rootsplants.co.uk/products/kordia-cherry-tree>



Portaltoi înregistrați întreținuți de ISPHTA: CIREȘ SĂLBATIC, COLT; CIREȘ FRANC (*Prunus avium* L.); GISELA 5 și GISELA 6 (*Prunus cerasus* x *Prunus canescens*); MAXMA 14 și MAXMA 60 (*Prunus fontanesiana*).

Alte soiuri importante de cireșe europene cultivate în Moldova includ FRUHESTE DER MARK și BIGARREAU MORREAU foarte timpurii, SAM timpuriu, RUBY mediu, GERSMERSDORF, STELLA și STELLA COMPACT și SILVA. Cel mai popular soi galben este DIONISEN. Există, de asemenea, câteva soiuri de toamnă sub un nume generic „cireșe dulci de toamnă”, care merită cercetări suplimentare.

Vișine (*Prunus vulgaris* Mill.)

Din cele 13 soiuri enumerate în catalogul pretabil pentru cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă, unul este autohton – noul soi foarte timpuriu MĂRIOARA, întreținut de ISPHTA. Portaltolul înregistrat este întreținut de ISPHTA: MAHALEB.

Pepeni verzi și zemoși

O atenție specială ar trebui acordată tipurilor foarte timpurii și foarte târzii, în special celor care sunt rezistente la temperaturi scăzute sau ridicate și la arsuri solare, pentru a concura mai bine cu fermierii din UE.

Institutul de Cercetare Științifică a Agriculturii Pridnestrovian PNIISH este creatorul și conservatorul soiurilor regionale de pepene galben MARIA, PAMIATI PANGALO și PRIDNESTROVSCAIA. Pentru a evalua potențialul lor de export, ar fi necesar un studiu documentar suplimentar. Cele mai recente soiuri de pepene non-local înregistrate includ MARIA și OKSANA, precum și PASPORT timpuriu (Hollar Seeds) (Enza Zaden, Olanda).

Catalogul listează exclusiv tipurile de pepene verde din străinătate, toate descrise ca fiind extrem de dulci, având o aromă superbă și producând cantități mari. Cele mai interesante soiuri sunt CRIMSON SWEET dulce cu puține semințe, BONTA super timpurie cu frunze groase care oferă o protecție superbă împotriva soarelui și a temperaturilor extreme și mini EXTAZY fără semințe și transportabil de la Hazera Seeds, super timpuriu, rezistent la temperaturi scăzute CRIMSTAR (Sakata Vegetables). Europa, Franța).

1.2 FRUCTE DE PĂDURE

Afin american

Cele patru soiuri enumerate în catalog sunt de origine americană, iar întreținute de ISPHTA sunt pretabile pentru cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă: BLUECROP, BLUEGOLD, BRIGITTA BLUE și DUKE. Sunt cultivate pe soluri acide cu pH 4,5–5,5.

Căpșună

GORELLA (de origine olandeză), RED GAUNTLET (de origine scoțiană) și SENG SENGANA (de origine germană) – soiuri întreținute de ISPHTA. Soiuri enumerate în Catalogul Frumatis al UE recomandate pentru cultivare în Moldova: ONEBOR, CLERY, AROSA, ALBA, ALBION și SAN ANDREAS. Aptitudinea lor pentru cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă necesită cercetări suplimentare.

Zmeură

Soiuri enumerate în Catalogul Frumatis al UE recomandate pentru cultivare în Moldova: CAROLINE, LASZKA, RAFZAQU, JOAN J, RADZIEJOWA, SOKOLICA, POLANA și RUBIN. Aptitudinea lor pentru cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă necesită cercetări suplimentare.

Mure

Sunt înregistrate doar două soiuri locale, ambele recomandate pentru cultivare doar în Moldova Centrală și de Nord.

Soiuri enumerate în Catalogul Frumatis al UE recomandate pentru cultivare în Moldova: TRIPLE CROWN, ARAPAHO, LOCH TAY, LOCH NESS, CHESTER, NATCHEZ și OUACHITA. Sunt necesare cercetări suplimentare cu privire la posibilitatea cultivării lor în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă.

Agrișe

DONEȚKII KRUPNOPLODNII și DONEȚKII PERVENET (origine Ucraina, întreținut de ISPHTA).

Aronia/aronia neagră

Aronia este considerată un superfruct. Două soiuri locale includ ARONIA NERO CL (crescător și întreținător Pintilei Vitalie, Chișinău, tel.: +37369319134) și noua ALECSANDRINA (crescut și întreținut de Grădina Botanică Națională, Institutul Alexandru Ciubotaru - GBNI).

Cătina

Cătina este considerată un superfruct. Cele două noi soiuri ELISA și REGINA sunt crescute și întreținute de GBNI. Soiurile CLARA și DORA, precum și soiul ANDROS recomandat ca polenizator au fost create de SC Primagia SRL (Arad-România) și importate de Popa Sergiu (Chișinău, str. Mircești 22/4, tel.: +37379737399).

1.3 NUCI

Nuc

Soiuri originare și întreținute de ISPHTA: CAZACU, COGÎLNICEANU, CALARAȘSCHI, CHIȘINIOVSCHI, CORJEUȚCHI, COSTIUJENSCHI, SCHINOSCHI și TIHOMIROV. Soiuri originare și întreținute de GBNI: CODRENE, LUNGUIEȚE, și noile soiuri DOLNA, DE BUIUCANI, DE VĂLCINEȚ, MICLEUȘENE, NISTRENE și SURPRIZ. Soiuri originare și întreținute de Întreprinderea Silvică de Stat Iargara: DE BRICENI, DE FĂLEȘTI, IARGARĂ, PESCIANSKI, RECEA. Soiuri originare și întreținute de SRL Pepiniera Pomicolă Voinești: CARPATICA și OVATA.

Alune

Trei soiuri autohtone enumerate în catalog sunt create și întreținute de GȚ „Druță Ion Dumitru” (or. Căușeni, str. Constantin Stere, 18, tel.: +37324321056, +37368010008): ADÎGEISKII-1, ATA-BABA și CERCHEISKII-2. Amelioratorul unui nou soi IACOBĂȘ este Grițcan Iacob (R. Moldova, r-nul Căușeni, s. Taraclia, tel: +37368080054). Pe listă sunt incluse și două soiuri de origine italiană nou-înregistrate întreținute de HAZELNURSE SRL.

Migdale

Toate cele 8 soiuri locale sunt create și întreținute de ISPHTA: ALB MOLDOVENESC, CRISTINA, F2 2052 (RIHTER 2052), HRAMOV STANDARD, DELICAT, METEOR, PERVENET, HRAMOVA și VICTORIA. Portaltoi înregistrat întreținut de ISPHTA: MIGDAL. Soiuri enumerate în Catalogul Frumatis al UE recomandate pentru cultivare în Moldova: NONPAREIL, TUONO, FERRAGNESS și SUPERNOVA. Sunt necesare cercetări suplimentare cu privire la posibilitatea cultivării lor în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă.

1.4 LEGUME

Roșii

În general, aroma intensă, gustul dulce, textura succulentă și topitoare sunt calitățile care cuceresc inimile consumatorilor. Roșiile cherry și cocktail sunt mai scumpe, precum și soiurile colorate și rare. Diversificarea este, de asemenea, foarte importantă, mai ales având în vedere un program de recoltare, astfel încât să nu se coacă toate roșiile exact în același timp. Durata de valabilitate și transportabilitatea trebuie, de asemenea, luate în considerare.

Următoarele soiuri locale cu potențial mare de export merită luate în considerare pentru cultivare.

Roșii cherry: maro CIORNAIA JEMCIUJINCA, roz MALINOVAIA JEMCIUJINCA, ROZOVÎE CUPOLA și SINGARELLA, portocaliu MEDOVIE IABLOCIKI, oval roz ROZOVAIA CAPELICA și galben ZOLOTAIA JEMCIUJINCA întreținute de PNIISH; și două noi soiuri decorative CIREAȘCĂ și PRICHINDEL întreținute de IGFP.

Roșii roz: ROZOVÎI TUMAN, DIKAIA ROZA și MARKIZA în formă aplatizată și ACȚIA nouă de formă ovală întreținută de PNIISH; PETRAMAK, soiuri noi STEFANI și MAKRISTA întreținute de IGFP; și ROZOVIE CIUDO întreținută de Iurii Pancev.

Roșii galbene: SOLNȚE în formă aplatizată de Iurii Pancev și ZOLOTI ȘAR de PNIISH.

Roșii portocale: noi soiuri ILICA și MILORANJ de la IGFP; de forma cilindrica ORANJEVII HIT, lung-cilindrica ZOLOTAIA OSENI și USLADA de PNIISH.

Roșii brune: soiul BUDULAI de la PNIISH.

Roșii de forme interesante: VIUGA lung-oval, AMULET cilindric, GRAȚIA și ȚĂRĂNCUȚA, CARMELICA în formă de cub de PNIISH; cilindric JUBILIAR 60/20 de IGFP; în formă de inimă Piotr, PRIMADONNA și MALVA de Iurii Pancev.

Soiurile de moștenire moldovenească care nu sunt listate în catalog, dar considerate interesante de către cultivatorii din străinătate merită investigate în continuare, includ: MOLDOVAN GREEN (înregistrat în UE), NISTRU (pușor roz), GLORY OF MOLDOVA (morcov-portocaliu) și SANDUL MOLDOVAN (roz).

De asemenea, este important să continuăm căutarea altor roșii tradiționale locale, urmărind susținerea soiurilor valoroase și stabilirea producției de semințe, inclusiv ecologice și pentru export. Soiurile potențial valoroase de roșii non-moldovenești merită, de asemenea, explorate, precum și schimbul de experiență cu alți crescători de tomate și producători de semințe.

Ustroi

Trei noi soiuri locale BERECHET, MOLDOBELLA și VITASAN sunt create și întreținute de IGFP.

Ardei

Ardei iuți

Există un singur soi local – un nou ROMANO lung de formă conică, creat și întreținut de ISPHTA. ISPHTA menține și soiuri de origine străină – HYFFAE și SHAKIRA (originator Enza Zaden).

Alte soiuri interesante

Soiuri locale – portocaliu turtit nou GLOBUS ORANJ și galben conic TOAMNA DE AUR de ISPHTA; conic alb LUMINA și turtit RUBINOVÎL de PNIISH (aplatizat).

Soiuri de origine străină: aplatizat BIHAR (originar și produs de NARIC VCRD, Ungaria), BUCUR (originar și produs de SC Patru Agro, România), GOGOMAX (originar și produs), KABALA (originar Syngenta Seeds B.V., Olanda), TRAIAN (originar și produs de Agrosel, România).

Alte soiuri de ardei iute de origine străină care pot fi luate în considerare pentru cultivare: verde-deschis și roșu extra-iute KAMPAI F1, verde foarte iute KS 65 F1 și verde/roșu mijlociu KS6215 F1 de Kitano.

Vânăță

Soiurile locale potrivite pentru cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă, care ar putea fi interesante, includ soiul rotund KOROLEVA MARGO și NISTRU mic (ambele de către PNIISH).

Alte soiuri locale care au un gust bun non-amar: MEGATRON, VĂRATIC și OPTIMUS. Toate produse și întreținute de PNIISH.

Soiurile cultivate în Moldova care nu sunt incluse în catalog, dar care merită explorate includ ARETUZA F1 alb și SABELLE albastru mic de Rijk Zwaan82, CLARA F1 alb mic de Semencoop și moștenire italiană rotundă cu graffiti alb ROTONDA BIANCA SFUMATA DI ROSA83, graffiti ANNINA F1 de Enza Zaden, MYRTO și NEREA F1 de Fito Semilas și RANIA F1 de Semencoop.

Dovleac Crookneck

Dovleceii de nișă includ soiuri locale de dovleac crookneck PREZENT (de la PNIISH) și CARAT (originar Hortsem SRL, întreținător Diolsem).

Soiurile străine enumerate în catalog includ MATILDA (de Enza Zaden) și MUSQUEE DE PROVENCE (de HM Clause).

Sparanghel

Sparanghelul nu este inclus în catalog, dar este cultivat în Moldova de aproximativ 3 ani. Nu există plantații mari, dar mulți consumatori locali apreciază această legumă de la cultivatori organici locali și alți cultivatori. Sunt necesare cercetări suplimentare cu privire la posibilitățile de cultivare a sparanghelului în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă.

Anghinare

Nici anghinarea nu este trecută în catalog, dar este cultivată în Moldova. Varietățile de luat în considerare includ GREEN GLOBE de la Agrosem; SYMPHONY, GREEN QUEEN F1 și soiul violet ARTEMISA F1 de la Nunhems. Sunt necesare cercetări suplimentare cu privire la cultivarea acestuia în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă.

Varză

Piața de nișă și sănătate are o cerere din ce în ce mai mare pentru soiuri rare de varză colorată. Nu există astfel de soiuri locale înregistrate în catalog.

Dintre soiurile străine neincluse în catalog, exemplele a ceea ce merită luat în considerare pentru producția de elită și de nișă la scară mică sunt: varză chinezească violetă JAMADA F1 de Kitano, conopida violetă VIOLETTO SICILIA, un soi sicilian de moștenire, broccoli Romanesco VERONICA F1 de De Bolster, conopidă verde VERDE DI MACERATA, un soi italian de moștenire, kale creț LACINIATO NERO DI TASCANA de l'ortolano.

Legume cu frunze

Cele mai multe legume cu frunze au termen de valabilitate limitat și necesită refrigerare pe tot parcursul lanțului de livrare. Acest factor trebuie luat în considerare atunci când planificați cultivarea.

Salată verde

Nu există soiuri locale de salată verde listate în catalog. Varietățile de origine străină care merită luate în considerare includ FRILLICE de la Monsanto – o încrucișare între salată iceberg și andive creț, ILEMA de Enza Zaden – salată verde-închis Lollo cu capete extrem de dense, bine umplute, LEA de Enza Zaden – culoare roșu închis, roșu REVOLUTION de Nunhems.

Nu sunt incluse în catalog, dar merită luate în considerare sunt rucola, mini rucola și tot felul de tipuri noi și colorate de salată verde (cum ar fi, de exemplu, LITTLE GEM sau oricare dintre soiurile Easy leaf de la Enza Zaden). Semințele unor soiuri pot fi achiziționate de la producătorul de semințe din Moldova Diolsem.

Spanac

Singura varietate listată în catalog este CLIPPER by Sakata. Congelarea prin șoc este cea mai bună modalitate de procesare, deoarece păstrează majoritatea proprietăților nutritive.

Verdeața de muștar (Brassica juncea)

Această cultură rezistentă la secetă, cu proprietăți de promovare a sănătății, este, de asemenea, un bun candidat pentru cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă. Semințele sunt disponibile de la producătorul local de semințe Diolsem.

Chard elvețian (Beta vulgaris subsp. vulgaris)

Această subspecie de sfeclă roșie rezistentă la secetă are și proprietăți de promovare a sănătății și este un bun candidat pentru cultivarea în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă.

1.5 CEREALE, LEGUMINOASE, OLEAGINOASE

Mazăre și fasole

Institutul Public de Cercetare pentru Culturile de Camp „Selecta” (Selecta) este creatorul și produsul soiurilor de mazăre moldovenească: GRAȚIANA și NADIA (nou), precum și a soiurilor de fasole: MIRABELA, și noi CLARINA, CRIZANTEMA, GAROFIȚA, MARIȚA și soiurile PETRELA.

Fasole verde

Nu există soiuri autohtone enumerate în catalog, iar cea mai interesantă varietate de origine străină este o boabe premium de merișor ETNA (de la Monsanto).

Cowpeas (Vigna unguiculata)

Acesta este un alt produs de nișă care este în creștere în UE, urmând tendințele dietei sănătoase și vegane/vegetariene. Soiurile moldovenești care merită luate în considerare sunt DINA și INA de IGFP.

Năut și linte

Năutul și linta au o valoare bună de export. IGFP este întreținător al soiurilor moldovenești de năut BOTNA, ICHEL, OVIDEL și COGÂLNIC (nou), precum și al linte – AURIE și VERZUIE.

Porumb, porumb dulce

În total, se mențin peste 1 100 de soiuri, 1 500 de linii consangvinizate și 1 400 de mutanți de porumb, iar peste 2 000 de combinații de hibrizi sunt testate anual în Porumbeni. Potențialul de export al diferitelor. Soiurile moldovenești ar necesita cercetări suplimentare.

Soiurile colorate de porumb cultivate în Moldova au un potențial de export de nișă și merită investigate la nivel local. Cinci soiuri de porumb PORUMBENI – 310, 360, 390A, 427 și 461 au calitate și productivitate ridicate și au fost certificate pe piața UE (România).

PORUMBEN-461 a arătat, de asemenea, un randament record de 20 de tone pe ha în timpul verii foarte uscate a anului 2015.88.

Porumb dulce

Din cele 50 de soiuri enumerate în catalog, 13 sunt locale: AIVENGO timpuriu, AURICA și JEMCIUG de PNIISH, FOCUS timpuriu 275 SU de Diolsem și PORUMBENI-198 MRf timpurie, PORUMBENI 196 SU (nou), PORUMBENI 200 MRf, PORUMBENI mediu 252 , PORUMBENI 280 MRf, PORUMBENI 340 MRf, PORUMBENI 341 MRf, și târziu PORUMBENI 342 MRf și PORUMBENI 343 MRf de Porumbeni.

Trei soiuri sunt marcate ca super-dulci: SHEBA timpuriu și TROPHY și BASIN târziu de către Monsanto.



Semințe de porumb PORUMBENI 461 MRf

Sursă:<https://md.all.biz/en/corn-seeds-porumbeni-461-mrf-fao-460-g389810>

Mei

Sorg (Sorg bicolor)

Din cele 20 de soiuri de Sorg enumerate în catalog, un singur soi autohton este produs ca cereală pentru consum uman – PIȘCEVOI 1 (de Porumbeni). Compania moldovenească Bioem produce nu numai semințe din mai multe soiuri de sorg, ci și făină de sorg, gris, crupe și alte produse.

Mei (*Panicum miliaceum* L.)

În catalog este trecut un singur soi de mei – soiul local SOIUZ 1, (de la Selecta).

Floarea soarelui

În timp ce majoritatea semințelor de floarea soarelui sunt vândute decojite, există o nișă pentru semințe de înaltă calitate, de dimensiuni mari, albe sau negre, cu dungi albe. Astfel de semințe pot obține un preț mult mai mare atunci când sunt vândute în pachete mici crude sau prăjite – pentru gustări.

În catalog există 212 soiuri de floarea soarelui, inclusiv multe soiuri locale. Cu toate acestea, datele nu includ dimensiunea, forma și culoarea semințelor, așa că necesită cercetări suplimentare. Soiul alb este originar din Turcia, semințele sunt disponibile online.

1.6 SUPERALIMENTE ȘI SUPERFRUCTE EXOTICE

Superalimentele și superfructele exotice cu potențial și valoare ridicate de export pot oferi o concurență bună pentru astfel de produse transportate de la supraveghetori. Unele dintre ele sunt deja cultivate în Moldova, dar mai multe specii și soiuri necesită cercetări suplimentare în ceea ce privește adaptabilitatea lor la clima moldovenească și potențialul de cultivare comercială.

Cireș de Cornelian

Aceste fructe sunt folosite în principal pentru a face dulcețuri și are o istorie de utilizare în medicina tradițională chineză. Interesul tot mai mare pentru UE este determinat de tendința alimentației sănătoase.

În catalog sunt enumerate patru soiuri locale create de ISPHTA: PORUMB CU FRUCTE MARI, DE BAIMACLIA, DE BUCOVĂȚ și DE ORHEI. Soiurile VLADIMIRSKIY, CHISINAU YELLOW, KOSTEN 3 și KRUPNOPLODNI NS au prezentat avantaje față de alte soiuri în ceea ce privește mărimea fructelor și randamentul.

Portaltoi înregistrat întreținut de ISPHTA: PORUMB.

Jujuba

Catalogul prezintă un soi local CHIȘINĂU 3 și cinci soiuri sau de origine chineză – IA-ȚZAO, KITAISKI-60, KITAISKI-93 și TA-IAN-TZAO.

Goji

Aceasta este o cultură rezistentă la secetă, care are un potențial bun de export. În Catalog există un singur soi – MIRACOL (originat și întreținut de SRL „Frigodoragro”, tel.: +37368227926) Deoarece este marcat pentru cultivare doar în zona Centrală, ar fi necesare mai multe cercetări pentru estimarea potențialului pentru Goji cultivare în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă.

Okra

Okra este o cultură rezistentă la secetă, care promovează sănătatea. Soiurile disponibile în zonă includ soiurile bulgărești CLEMSON și roșu BURGUNDI de la Florian, precum și un soi roșu LIASKOVSKA BG de la Opal Zi.

Physalis

Acest superfruct este cultivat în România și poate fi cultivat în Moldova. Potențialul său de export pe piața UE trebuie cercetat în continuare, folosind și experiența de cultivare locală.

Amaranth (nemuritoare)

Perspectivile cultivării *Amaranthus hypochondriacus* și utilizarea acestuia au fost evaluate în cadrul testelor efectuate în câmpul experimental al Grădinii Naționale Botanice (Institutul), Chișinău, în anul 2019. S-a arătat că Amarantul cultivat în Moldova are valoare nutritivă bună și poate fi exploatat în multe moduri: ca pseudo-cereale și furaje și ca materie primă în producția de energie regenerabilă.

Quinoa

Aceasta este o altă cultură fără gluten rezistentă la secetă, cu valoare nutritivă ridicată și valoare de export mare. În Catalogul 2021 a fost inclusă ca sămânță pentru export, dar în ciuda popularității sale tot mai mari în Moldova, cultivarea sa locală nu a început încă.

Kiwano (*Cucumis metuliferus*)

Kiwano este un soi de fructe exotice cu beneficii pentru sănătate. Este cultivat în Ucraina și poate fi considerat pentru cultivare în Moldova.

Scorzonera (*Scorzonera hispanica*)

Scorzonera (sau salsiful) este o legumă de nișă cu beneficii pentru sănătate cu potențial ridicat de export. Este cultivat în Ucraina și poate fi cultivat și în Moldova.

Safflower (*Carthamus tinctorius* L.)

În 2015, a existat un experiment de succes pentru cultivarea sofrănului în Moldova, dar sunt necesare cercetări suplimentare pentru a evalua perspectivele cultivării acestuia.⁹⁷ Semințele sunt disponibile în Moldova de la Smena Traide.

1.7 IERBURI ȘI CONDIMENTE

Soiurile locale de ierburi enumerate în catalog produse și întreținute de IGFP:

Salvie (*Salvia sclarea* L.) – 6 soiuri noi AMBRA PLUS, BALSAM, DACIA 99, NATALY CLARY, PARFUM PERFECT ȘI VICTOR, uz medicinal și uleiuri esențiale.

Salvie (*Salvia officinalis* L.) – MIRACOL (nou), uz medicinal, ulei.

Fenicul (*Foeniculum vulgare* Mill.) – PEREN-1 (nou), uz medicinal.

Lavandă (*Lavandula angustifolia* Mill.) – CHIȘINIOVSCAIA 90, și 5 soiuri noi – ALBA 7, AROMA UNICA, LAVINIE DE GRĂDINĂ, MOLDOVEANCA 4 și VIS MAGIC 10, uz medicinal și uleiuri esențiale.

Cap de dragon moldovenesc (*Dracocephalum moldavica* L.) – AROMA 1, folosit pentru uleiuri esențiale.

Isop (*Hyssopus officinalis* L.) – SAFIR 1, frunze tinere folosite în salate sau în gătit pentru a aroma mâncărurile.

Ciulin de lapte (*Silybum marianum* L.) – ARGINTIU (nou), FORTIFICATOR, uz medicinal, ulei.

Calendula (*Calendula officinalis* L.) – NATALY (nou), uz medicinal

Soiuri originare și întreținute de Porumbeni:

Muștar alb (*Sinapis alba* L.) – ALBUMEL, uz medicinal, ulei
Coriandru (*Coriandrum sativum* L.) – DE PAȘCANI, AROMAT (nou), uz medicinal și uleiuri esențiale.

Inul (*Linum usitatissimum* L.) – ÎN ALBASTRU, uz medicinal, ulei

Susan (*Sesamun indicum* L.) – DELICIU, uz medicinal, ulei

Melissa (*Melissa officinalis* L.) – LĂMÎȚĂ (nouă), uz medicinal, ulei

Elecampane (*Inula helenium* L.) – VIGUROS, uz medicinal, ulei

Mac de corn galben (*Glaucium flavum* Cr.) – AGAT, uz medicinal, ulei

Chimen (*Carum Carvi* L.) – MOLDCARVI, uz medicinal, ulei esențial și alimente

Cidru de iarnă (*Satureja montana*) – ALFA – 14, uz medicinal, ulei esențial și alimente

Mentă (*Mentha* L.) – USIGEN, uz medicinal, ulei esențial și alimente

Anason (*Pimpinella anisum*) – AROMA DALBA (nou), uz medicinal, ulei esențial și alimente

Soiuri originare și întreținute de Universitatea de Stat din Moldova:

Mentă (*Mentha* L.) – Trei specii noi: NISTRU R1, SPERANȚA și VICTORIA, uz medicinal și alimentar

Soiuri originare și întreținute de GBNI:

Yacón (*Polymnia Sonchi Folia Poepp*) – SAVOARE (nou), uz medicinal, ulei

Busuioc (*Ocimum basilicum*) – 2 soiuri noi – CREȚIȘOR și OPAL-MINI, uz medicinal, ulei și hrană

Tomatillo (*Physalis ixocarpa* Jack. ex. Nees.) – AGAT-GB (nou), uz medicinal și alimentație

Nu sunt incluse în catalog, dar sunt cultivate de fermierii din Moldova:

Șofran (*Crocus Sativus*)

Șofranul este cultivat în România, iar o producție de șofran certificat la scară mică a început în Moldova în 2019, iar posibilitățile de cultivare a acestuia în zonele Căușeni și Ștefan-Vodă trebuie explorate. Este o afacere profitabilă și în creștere, cu potențial ridicat de export. Răsadurile sunt disponibile în Turcia și România.

2. EXPORTUL PRODUSELOR AGRICOLE MOLDOVENEȘTI PE PIAȚA UE

Cu 52,2% din totalul comerțului, cel mai mare partener comercial al Moldovei este Uniunea Europeană. Zona de Liber Schimb Aprofundată și Cuprinzătoare UE-Moldova permite practic tuturor mărfurilor moldovenești să intre în UE fără taxe vamale (ZLSAC). Legea care permite Moldovei să-și dubleze cel puțin exporturile fără taxe vamale ale ultimelor șapte produse către UE timp de un an (până la 24 iulie 2023) a fost adoptată de Comisia UE în iunie 2022:

- roșii (cod Taric [TC] 0702000000, 4000 tone);
- usturoi (TC 0703200000, 44 t);
- struguri de masă (TC 0806101000, 5800 t);
- mere (TC 0808108000, 8000 t);
- cireșe (TC 0809290000, 300 t);
- prune (TC 0809400500, 4000 t);
- suc de struguri (TC 2009611000, 2009691900, 2009695100, 2009695900, 100 t).

Din cauza vremii persistente calde și/sau uscate în cea mai mare parte a Europei în 2022, când prețurile energiei erau deja în creștere ca urmare a războiului Rusiei din Ucraina, perspectivele de producție pentru recoltele de vară în UE au fost semnificativ scăzute. Previziunile privind randamentul porumbului, floarea soarelui și soia la nivelul UE sunt în prezent cu mult sub media pe cinci ani (scădere de 8-9%). Zonele deja afectate de un deficit pluvial persistent sunt regiunile din Spania, sudul Franței, centrul și nordul Italiei, centrul Germaniei, nordul României, estul Ungariei, Moldova și vestul și sudul Ucrainei, care au cele mai mari efecte negative asupra potențialului de randament al culturii de vară. Se preconizează că culturile de struguri de masă, grâu, porumb și floarea-soarelui vor fi afectate în mod deosebit, deoarece se preconizează că industria agricolă din Moldova va scădea cu 18%.⁸⁰

80 Biodiversity of crops in Moldova and their expiry potential by Alexandra Godina, August 2022

Potrivit Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova Exporturile Republicii Moldova în țările Uniunii Europene (în mii USD) în perioada 2017–2021 sunt prezentate în Tabelul 1.81

Note:

- 1) Informațiile sunt prezentate fără datele privind întreprinderile și organizațiile din stânga Nistrului și municipiul Bender.
- 2) Începând cu 2013, după aderarea Croației la UE, Uniunea Europeană numără 28 de state membre.
- 3) Începând cu 2020, după ce Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord a părăsit UE, Uniunea Europeană numără 27 de state membre.

CNG		2017	2018	2019	2020	2021
I.	Animale vii; produse animale	13 483,54	10 964,55	11 353,86	7 299,97	10 560,57
01	Animale vii	–	–	–	–	–
02	Carne	1,62	0,07	–	24,33	45,44
03	Pești și crustacee, moluște și alte nevertebrate acvatice	0,35	–	–	25,15	34,25
04	Produs lactat; ouă; miere naturală; produse de origine animală, nedenumite sau incluse în altă parte	13 477,93	10 940,82	11 235,22	7 135,78	10 336,14
05	Produse de origine animală, nedenumite sau incluse în altă parte	3,63	23,66	118,64	114,71	144,75

80 Biodiversity of crops in Moldova and their expiry potential by Alexandra Godina, August 2022

81 https://statistica.gov.md/en/statistic_indicator_details/19#excel_tables_pages

CNG		2017	2018	2019	2020	2021
II.	Produse vegetale	421 803,81	421 995,50	359 885,66	293 214,51	358 197,33
06	Copaci și alte plante; bulbi, rădăcini și altele asemenea; flori tăiate și frunziș ornamental	291,42	298,73	424,00	108,31	121,07
07	Legume comestibile și anumite rădăcini și tuberculi	3 277,87	3 613,14	3 964,34	1 665,21	2 769,25
08	Fructe și nuci; coaja de citrice sau pepeni	118 748,42	111 771,15	101 717,58	92 076,98	82 430,14
09	Cafea, ceai, maté și condimente	1 779,25	2 145,99	1 472,28	946,17	974,55
10	Cereale	119 190,80	141 864,93	99 256,73	45 921,67	115 448,84
11	Produse din industria morăritului; malt; amidon; inulină; gluten de grâu	622,09	1 298,15	1 344,86	1 138,49	1 330,54
12	Semințe și fructe oleaginoase; cereale, semințe și fructe diverse; plante industriale sau medicinale; paie și furaje	177 865,77	160 969,76	151 398,07	151 018,18	154 732,03
13	Lac; gume, rășini și seve și extracte vegetale	–	14,08	0,68	5,39	20,55
14	Materiale de împletit vegetal; produse vegetale nedenumite sau incluse în altă parte	28,18	19,58	307,13	334,11	370,36
III.	Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale și produse de scindare ale acestora; grăsimi comestibile preparate; ceară de origine animală sau vegetală	47 421,97	58 043,44	66 623,82	84 438,27	106 713,42
15	Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale și produse de scindare ale acestora; grăsimi comestibile preparate; ceară de origine animală sau vegetală	47 421,97	58 043,44	66 623,82	84 438,27	106 713,42
IV.	Produse alimentare preparate; băuturi, băuturi spirtoase și oțet; tutun și înlocuitori de tutun fabricați	166 799,43	143 814,14	154 466,40	177 616,77	173 652,54
16	Preparate din carne, pește sau crustacee, moluște sau alte nevertebrate acvatice	1,00	–	–	–	0,23

CNG		2017	2018	2019	2020	2021
17	Dulciuri și produse de cofetărie	25 126,24	14 935,98	7 898,88	7 355,69	14 761,48
18	Cacao și preparate din cacao	4 659,76	4 921,71	4 517,08	4 762,62	5 300,51
19	Preparate din cereale, făină, amidon sau lapte; produse de patiserie	11 719,19	12 671,37	12 682,56	14 179,52	15 749,64
20	Preparate din legume, fructe, nuci sau alte părți de plante	56 148,27	32 646,65	52 148,61	61 845,78	46 599,72
21	Preparate comestibile diverse	1 581,48	1 497,70	885,75	2 077,17	3 352,21
22	Băuturi, băuturi spirtoase și oțet	63 350,02	72 011,84	71 528,20	83 290,60	82 613,04
23	Reziduuri și deșeuri din industria alimentară; furajele preparate pentru animale	3 291,47	4 334,83	3 795,95	3 385,60	3 843,82
24	Tutun și înlocuitori de tutun fabricați	921,99	794,05	1 009,37	719,79	1 431,88

Tabelul 1: Exporturile Republicii Moldova în țările Uniunii Europene (în mii USD) în perioada 2017-2021 structurate pe secțiuni și capitole, conform Nomenclatorului Combinat de Mărfuri (CNG)

Sursă: Custom Service (export and import customs declarations of legal persons)

Principalul grup de produse care se exportă în UE ca valoare în USD rămâne Produsele vegetale, însă exportul a scăzut cu 15,08% în 2021 față de 2017. A doua categorie ca mărime de produse este Produsele preparate; băuturi, băuturi spirtoase și oțet; tutun și înlocuitori manufacturați de tutun, care au crescut cu 4,1% în ultimii 5 ani. Următoarea secțiune este Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale și produsele lor de scindare; grăsimi comestibile preparate; ceară de origine animală sau vegetală, cu o creștere drastică de 125%. Animalele vii și produsele de origine animală au cel mai mic volum de export cu doar 10 560,57 mii USD în 2021, în timp ce, comparativ, produsele vegetale s-au înregistrat cu 358 197,33 mii USD în același an.

Valoarea totală a mărfurilor agricole exportate din Moldova către UE este de 649 123,86 mii USD în 2021, în 2020 numărul înregistrat a fost de 562 569,52 mii USD, iar în urmă cu 20 de ani, în 2001, – 62 425,40 mii USD. Există o **tendință de creștere a exportului de produse agricole din Moldova pe piața UE**. "Uniunea Europeană își confirmă angajamentul de a sprijini în continuare antreprenorii moldoveni și rămâne cel mai important partener economic al Republicii Moldova", se arată într-un comunicat al Delegației UE în Moldova.⁸²

3. ORAȘUL TARCZYN – BIODIVERSITATEA CULTURILOR

Orașul Tarczyn devine din ce în ce mai frumos, un loc prietenos de locuit, îmbinând standardele modernității și cultivarea marilor tradiții. Municipiul are condiții excelente pentru hipoterapie, ecveție, ciclism și pescuit. De asemenea, vă puteți bucura de specialități delicioase din bucătăria tradițională poloneză veche și de produse regionale la fermele locale.

Alte atuuri ale zonei locale includ pădurile frumoase din Parcul peisagistic Chojnowski și ecosistemele unice din Zona peisagistică protejată Varșovia. Vizitatorii municipiului au posibilitatea de a admira o serie de monumente de arhitectură.

Aproximativ $\frac{3}{4}$ din suprafața municipiului Tarczyn este teren agricol. O parte semnificativă a acestora (mai mult de 20%) este ocupată de livezi. Peste 88% din terenul agricol este deținut de fermieri individuali. Suprafața medie a unei ferme este de aproximativ 3,8 hectare.⁸³

Suprafața totală a municipiului este de 11415 hectare, inclusiv teren agricol de 8524 hectare, păduri și teren forestier de 1893 hectare.

⁸² <https://euneighbourseast.eu/news/latest-news/exports-from-moldova-to-the-eu-rise-by-57-2/>

⁸³ <https://bip.tarczyn.pl/public/getFile?id=259871>

Fermele individuale (inclusiv comunități, grădini de alocație și teren comunal) au 7959 de hectare de teren agricol, iar 565 de hectare de teren agricol aparțin altor utilizatori – de stat, cooperativă, proprietari care nu constituie ferme de până la 1 ha (sunt 2174 dintre aceștia). Principalele direcții ale producției agricole sunt culturile cerealiere peste 50% din culturi (secara, grâu, orz, amestecuri, ovăz, triticale), cartofii reprezintă aproximativ 20% din culturi, iar peste 5% din culturi sunt legume și căpșuni. Livezile ocupă 1682 de hectare, adică 1/5 din suprafața agricolă.⁸⁴



Câmpul de culturi – Piaseczno Powiat

Sursă: <https://piaseczno.pl/tarczyn/>

Cu o tradiție horticolă de lungă durată, livezile Tarczyn conduc la producerea celor mai fructuoase culturi de fructe din zonă. Mulți cunoscători savurează delicioase mere, pere, cireșe, căpșuni, zmeură, cele mai cunoscute pentru aroma lor unică. Acesta este secretul microclimatului local, al mediului curat și, mai ales, al cunoștințelor pomicultorilor, susținute de metode moderne de producție. În agricultura ecologică pot fi folosite doar substanțe dintr-o listă specială publicată și actualizată de Institutul de Protecție a Plantelor.

⁸⁴http://mapa.siskom.waw.pl/suikzp/piaseczynski/tarczyn/SUiKZP_Tarczyn TEKST_1999.pdf

Pentru producția ecologică sunt aprobate substanțele de origine naturală - minerale, substanțe de origine vegetală sau animală, bacterii și viruși sau substanțe produse de acestea. Exemplele sunt substanțe de cupru sau diferite forme de sulf, care au și proprietăți fungicide. Un alt tratament folosit în fermele din municipiul Tarczyn este doza de azadiractin (ulei din semințe de tufiș de miere indian). Acesta este un mijloc de reducere a creșterii afidelor, care sunt adesea o mare problemă în producția ecologică. Pentru a combate musca mărului, fermierii folosesc pandantive cu feromoni Isomate CLS.85 Întreaga listă a substanțelor pentru protecția plantelor permise în agricultura ecologică în Polonia este disponibilă la: <https://www.ior.poznan.pl/1631,srodki-ochrony-roslin-do-upraw-ekologicznych>

Cele mai comune tipuri de substanțe sunt: Fungicyd, Insekticyd, Bakteriocyd, Atraktant, Moluskocyd, Akarycyd.

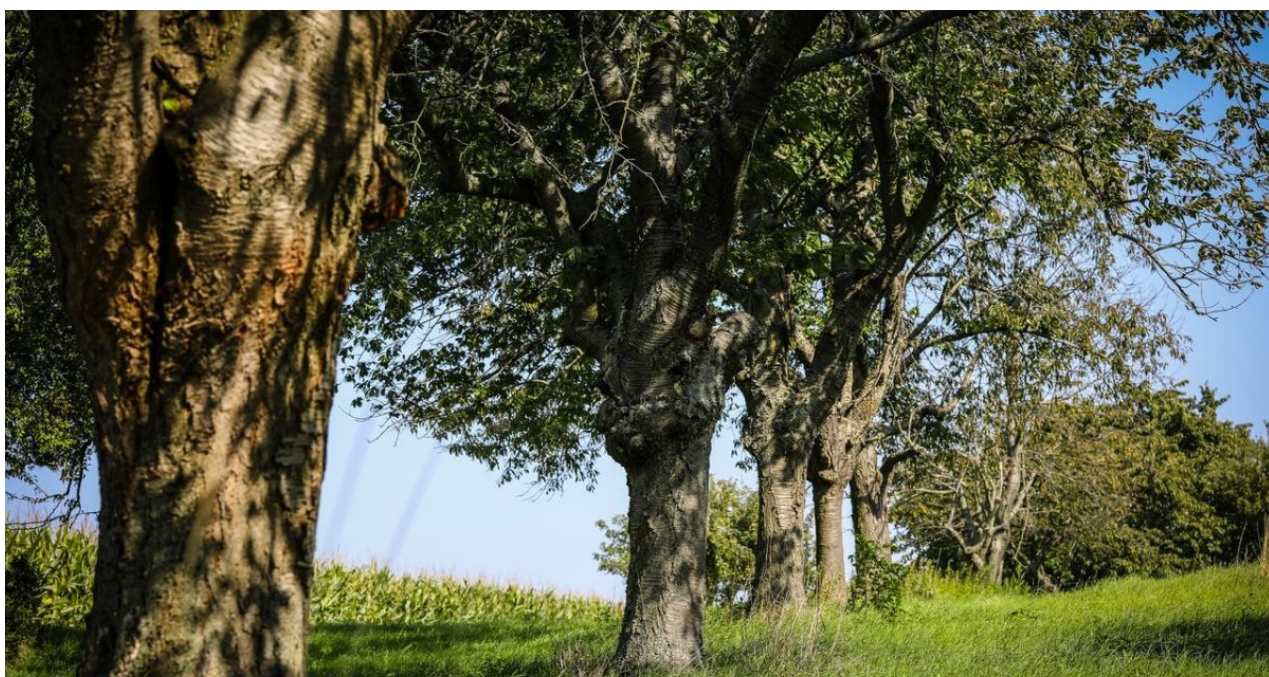


Livezi lângă Tarczyn și zonele învecinate

Sursă: <http://memento.bikestats.pl/p,2.html>

85 <https://www.sadnowoczesny.pl/sad/artykuly/porady-dla-sadownikow/kolekcja-odmian-jabloni-i-gruszy-gospodarstwo-huberta-w-rembertowie-2346330>

Pentru dezvoltarea sa dinamică continuă, pentru realizarea a numeroase investiții în infrastructură, respectul pentru ecologie și grija pentru dezvoltarea locuitorilor (în domeniile culturii, educației, sănătății, sportului, comunicațiilor și securității), Orașul Tarczyn a primit un număr de premii. De asemenea, se numără printre puținele administrații locale din provincia Mazovia care au îndeplinit cerințele concursului și au trecut procedura de verificare, câștigând titlul și certificatul de „Comuna Fair Play”. Mai mult, Tarczyn a primit titluri precum: „Comuna Mazoviană a Anului”. „Comuna prietenoasă”, „Prietenoasă cu mediul”, „Locația de aur a afacerii” sau „Comuna activă”.⁸⁶



Linia de pomi fructiferi vechi, Muntele Tarczynka

Sursă:<https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,29064282,stare-gatunki-drzew-owocowych-to-nasz-wielki-skarb.html>

Mere

Cea mai mare zonă de livezi de meri este situată în așa-numitele „bazine livezi” ale Voievodatului Mazowieckie – inclusiv zonele din jurul Grojec, Warka și Tarczyn.⁸⁷

⁸⁶<https://e-uslugi.wrotamazowska.pl/pl/p/eurzad/samorzady/piaseczynski/tarczyn>

⁸⁷<https://www.euractiv.pl/section/rolnictwowopr/news/susza-polska-rolnictwo-sadownictwo-ekologia/>

Fermele de mere din orașul Tarczyn se disting printr-o colecție considerabilă de soiuri de mere precum: Piros, Paulare, Gala, Empire, Mutsu, Golden Delicious, Ligol, Champion, Jester, Idared, Jonagored, Jonica, Decosta, Red Jonaprince, Rajka, Topaz, Red Boskoop, Alwa.88 Jonagold, Ligol, Idared sunt soiurile de mere de iarnă, care după iarna rece din 1986 au cele mai mari plantații.



Mere Idared

Sursă:<https://fajnyogrod.pl/porady/jablon-idared-opis-uprawa-ceny-sadzonek-ciekawostki/>

Pere

Cele mai comune soiuri de pere sunt General Leclerc, Minister Doktor Lucius, Salisbury, Klapsa, Komisówka, Kongresówka, Patten. Konferencja, Lukasówka și Klapsa au cea mai mare pondere în rândul soiurilor de pere.



Pere Minister Doktor Lucius

Sursă:

https://lokalnyrolnik.pl/products/gruszka-dr-lucius-eko_kg_ekojablonka

88 <https://www.sadnowoczesny.pl/sad/artykuly/porady-dla-sadownikow/kolekcja-odmian-jabloni-i-gruszy-gospodarstwo-huberta-w-rembertowie-2346330>

3.1 FERMA POMICOLĂ "ZIELONE JABŁUSZKO" DIN ORAȘUL TARCZYN

"Zielone Jabłuszko" este o fermă de multe generații, "rădăcinile" careia datează de la începutul secolului al XIX-lea. Suprafața sa este de 6,6 hectare. Aici se cultivă mărul, părul, prunul, cireșul și zmeura de toamnă.

Această fermă, prin canale online, organizează așa-numita „auto-recoltare”. Asta înseamnă că toți cei interesați pot veni aici împreună cu copiii sau prietenii pentru a culege fructe coapte cu propriile mâini, direct din copaci sau tufe. Un sejur la fermă este, de asemenea, o oportunitate excelentă de a afla despre munca în fermă, cultivarea fructelor și soiurile, precum și proprietățile lor de sănătate.⁸⁹

3.2 EKOJABŁONKA – BIODIVERSITATE PROTEJATĂ

Hubert Filipiak conduce o fermă cu livada de aproximativ 15 hectare. Printre plantații se numără meri, care ocupă aproximativ 10 hectare, peri – 2,5 hectare și cireși – tot 2,5 hectare. O suprafață mică este ocupată de pruni și cireșe. Ferma lui se află în programul de agricultură ecologică, adică sub supravegherea organismului de certificare, care acordă marca de frunze verzi pentru alimentele ecologice. Ferma este controlată și de alte patru instituții: IJHARS (Inspekția pentru Calitatea Comercială a Articolului Agricol și Alimentare), Agenția pentru Modernizarea și Restructurarea Agriculturii, Sanepid și PIORIN (Inspekția de Stat pentru Protecția Plantelor și Inspekția Semințelor). Toate aceste entități inspectează dacă principiile agriculturii ecologice sunt aplicate în livadă.⁹⁰

⁸⁹ <https://www.sad24.pl/sady/minister-rolnictwa-reklamuje-samozbiory/>

⁹⁰ <https://lokalnyrolnik.pl/blog/jablka-piekne-czy-smaczne-wizyta-w-sadzie-ekojablonka/>

La ferma lui Hubert Filipiak se menține un nivel ridicat de biodiversitate. Cositul între rânduri se efectuează aici de maximum două ori pe an pentru a promova dezvoltarea insectelor prădătoare benefice pentru a ajuta la combaterea dăunătorilor. Introducerile de organisme benefice sunt, de asemenea, folosite aici - pe lângă prădători (de exemplu, pere de pere), un bun exemplu este zidarul de grădină, care sprijină albinele în polenizare.⁹¹



Livada lui Hubert Filipiak din Remembertow, orașul Tarczyn

Sursă:<https://www.sadnowoczesny.pl/sad/artykuly/porady-dla-sadownikow/kolekcja-odmian-jabloni-i-gruszy-gospodarstwo-huberta-w-rembertowie-2346330>

⁹¹ <https://www.sadnowoczesny.pl/sad/artykuly/porady-dla-sadownikow/kolekcja-odmian-jabloni-i-gruszy-gospodarstwo-huberta-w-rembertowie-2346330>



ACEST MATERIAL A FOST
PREGĂTIT DE
FUNDAȚIA PENTRU POLITICI DE
DEZVOLTARE
SITE-UL WEB:
[HTTP://FPR.ORG.PL/](http://fpr.org.pl/)

Materialul a fost elaborat în
cadrul implementării: Caușeni
Agro-Hub: Infrastructura
comunitară de răcire și
procesare a fructelor și
legumelor.

Proiectul este cofinanțat de
Ministerul Afacerilor Externe al
Republicii Polone: Programul de
ajutor polonez 2021.

Publicarea exprimă doar opiniile
autorilor și nu poate fi echivalată
cu poziția oficială a Ministerului
Afacerilor Externe al Republicii
Polone.



Ministry
of Foreign Affairs
Republic of Poland



Târgu Mureș
CASA NAȚIONALĂ DE ATRACȚII